

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Aanvallen! Gladiatoren / Luc Descamps (door Frederic Vercaemst)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Luc Descamps werd op 27 april 1962 geboren in Wilrijk. De eerste twintig jaar van zijn leven woonde hij samen met zijn ouders, zijn twee oudere zussen en een jongere broer. Als kind was Luc gek op ridder- en westernverhalen. Veel geld om boeken te kopen was er in de kinderjaren van Luc niet, daarom werd hij snel lid van de plaatselijke bibliotheek.

Op school schitterde hij vooral in het schrijven van opstellen. Maar geen haar op zijn hoofd dacht er toen aan om schrijver te worden. Boeken waren er om gelezen te worden en niet om zelf te schrijven. Na de basisschool koos hij voor de richting moderne talen. Daar kon hij punten scoren door zijn hobby uit te oefenen: lezen! De taal bleef hem heel erg boeien en op zijn achttiende besloot hij om leerkracht te worden: regent Nederlands, Engels en Duits.

Luc trouwde met Linda en kreeg twee zonen, Timo en Tycho. Timo Descamps kennen jullie misschien als acteur of zanger (o.a. Spring en Steracteur sterartiest).

Het eerste boek dat hij schreef was een roman voor volwassenen. Maar geen enkele uitgeverij bleek geïnteresseerd. Het eerste jeugdboek dat Luc schreef had meer succes: *De dodelijke pijp* (Facet, 2001). Het boek werd meteen genomineerd voor de KJV prijs (2001-2002) waar hij de derde plaats wegkaapte. Inmiddels heeft Luc Descamps heel wat nominaties en prijzen verzameld.

Dit was de reactie van Luc toen ik hem liet weten dat zijn boek genomineerd was:

‘Ik was eerlijk gezegd verrast bij het horen van de nominatie. Sinds ik in 2007 met *Donkere Getallen III* de eerste prijs won, werd ik niet meer genomineerd. Misschien had ik de hoop op een nieuwe nominatie al opgegeven? In ieder geval was ik enorm blij met het nieuws! Het is een leuk idee dat zoveel kinderen mijn boek met zoveel aandacht zullen lezen en het is toch altijd spannend afwachten wat het resultaat zal zijn. Ook deelnemen aan het grote KJV-feest heb ik altijd een geweldige ervaring gevonden.

Het leuke aan het schrijven van dit boek, was dat ik het gevoel had dat ik zelf in het oude Rome rondliep. Om zoiets te schrijven, moet je natuurlijk wel wat onderzoekwerk verrichten.

Heel veel zaken over gladiatoren wist ik zelf nog niet. Wel grappig dat de geschiedenislessen van vroeger nu van pas kwamen. Ik herinner me nog dat we vroeger op de speelplaats regelmatig riepen: ‘Zij die gaan sterven, groeten u!’, nadat we net over de Romeinse tijd hadden geleerd. In één van mijn allereerste lessen Latijn, leerde ik de spreuk ‘Pecunia non olet.’ Ik kon het niet laten om dat spreekwoord ook in mijn boek te gebruiken. Het gekke is dat geld net wèl stinkt. Ruik maar eens aan een al iets ouder briefje van 5 euro.

Ik hoop dat de kinderen zullen genieten van het spannende verhaal, en de weetjes heb ik bewust op een grappige manier aangebracht om aan het boek een luchtige toon te geven. Maar eigenlijk gaat het over een heel gruwelijk deel van die oude, Romeinse beschaving. Want zoals de vader van Certix zegt op bladzijde 142: “Iedereen die ervan geniet om mensen elkaar te zien doden, is gek.”

Ik wens elke KJV'er een spannende reis naar het oude Rome!

🌐 www.lucdescamps.be

Kort samengevat

De Galiërs Vartax en zijn zoon Cetrax worden tijdens een Romeinse strooptocht gevangen genomen. De twee worden verkocht op een slavenmarkt en komen terecht in een school voor gladiatoren. Het gevecht om te overleven begint. Cetrax krijgt de vrijheid om tijdens de opleidingsmomenten van zijn vader de stad te verkennen. In de stad leert hij ook Luca kennen, een jongen die overal de weg kent en gek is op gladiatorengevechten. Luca kan Cetrax overtuigen om naar de gevechten te gaan kijken. Tijdens dit ‘spektakel’ ziet Cetrax zijn eigen vader aan het werk. Gelukkig is zijn vader erg succesvol in de gevechten.

Het verhaal wordt afgewisseld met informatieve teksten op de linkerbladzijde. Op die manier krijgen de lezers informatie over de gladiatoren en het leven in Rome.

Vóór het (voor)lezen

Spreek de voorkennis van de juryleden aan. Weten ze iets van het oude Rome of van de gladiatoren? Bekijk samen met de lezers eerst het informatieve gedeelte van het boek. Op die manier stoort de afwisseling tussen het verhaal en de informatie niet.

Tijdens het (voor)lezen

- Als je het verhaal voorleest, hou je je best aan het verhaal. Het verhaal combineren met de informatieve teksten kan verwarrend worden. Wijs de juryleden wel op de manier waarop het boek is samengesteld. Wat vinden ze van die combinatie? Houden ze van de afwisseling of vinden ze het net verwarrend? Vergelijk met het eveneens genomineerde *Sofie en de pinguïns* van Edward van de Vendel, waarin het verhaal ook afgewisseld wordt met informatie.
- In de tekst staan vetgedrukte zinnen. Waarom wil de auteur de aandacht op deze zinnen vestigen?
- Wat vinden de juryleden van de tekeningen?

Na het (voor)lezen

Het leuke van geweld

Wat hebben de juryleden bijgeleerd over de Romeinen en de gladiatoren? De gevechten moeten nogal gruwelijk geweest zijn. Begrijpen de juryleden dat de Romeinen voor hun plezier gingen kijken naar gladiatorengevechten? Net zoals wij soms naar tv-programma's vol sensatie en geweld kijken... Wat is daar wel of niet leuk aan?

Gladiatoren in alle maten en gewichten

In het informatieve gedeelte van het boek worden verschillende soorten gladiatoren omschreven. Elke soort had zijn eigen gevechtsuitrusting en bescherming. Vergelijk de kenmerken en rangschik ze van de minst gevaarlijke (degene die het minst kans maakte) naar de meest gevaarlijke gladiator. Kon een gladiator met weinig bescherming en wapens wel winnen? Wie niet sterk is, moet slim zijn!

Kopieer de verschillende soorten gladiatoren. Laat de juryleden (in groepjes) de kenmerken van de gladiatoren erbij schrijven. Wat zijn de sterke punten van dit soort gladiator? En hoe kan je deze gladiator het best aanvallen?

Wist je dat...

- er al twee andere delen zijn in deze reeks? Momenteel zijn *Aanvallen! Ridders* (Manteau, 2010) en *Aanvallen! Tovenaars* (Manteau, 2011) verkrijgbaar.
- er een aantal historische fouten in het verhaal staan. De eigennamen van de personages komen helemaal niet voor in de tijd waarin het verhaal zich afspeelt.
- gladiator komt van het Latijnse woord 'gladius', wat zwaard betekent.
- de gladiatorengevechten door de opkomst van het christendom verboden werden.
- er heel wat afbeeldingen van gladiatoren en hun gevechten terug te vinden zijn.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Tonje en de geheime brief / Maria Parr (door Sara Standaert)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Maria Parr (1981) studeert Noorse taal- en letterkunde in Bergen. Zij debuteerde in 2005 met *Vaffelhjarte* dat in het Nederlands is vertaald als *De wonderlijke lotgevallen van Olle en Lena* (Lannoo, 2007). Met dit boek was ze meteen succesvol: het is bekroond met de Nynorsk Bernelletteraturpris 2005, een Zilveren Griffel en een Boekenwelp en genomineerd voor de prestigieuze Brageprisen. In 2011 kreeg ze weer een Boekenwelp, voor *Tonje en de geheime brief*.

Heleen Brulot (1953) is geboren en getogen in Bergen op Zoom. Ze heeft, na haar opleiding als tekenleraar, een vervolgopleiding illustreren gedaan aan de Koninklijke Academie in Den Haag. Heleen heeft met haar gezin lange tijd in Tanzania en Zimbabwe gewoond en gewerkt. Zo vaak ze maar konden maakten ze met z'n allen lange trektochten door prachtige streken: naar de Okavangodelta, de Kilimanjaro en de Namib-woestijn. En omdat die gebieden zich uitstrekten over duizenden kilometers zijn er veel boeken voorgelezen aan de kinderen die op de achterbank zaten. Inmiddels zijn de kinderen de kinderboeken ontgroeid, maar Heleen niet. Sinds haar terugkomst in Nederland illustreert ze fictie voor kinderen. Zo illustreerde ze onder andere de verhalenbundel *Niet verder vertellen* van Maria van Donkelaar en Martine van Rooyen, *Daar komt aap* van Rian Visser, *De wonderlijke lotgevallen van Olle en Lena* van Maria Parr en een liedbundel voor kinderen: *Eigen-wijs*.

🌐 www.brulot.net

Korte inhoud

Tonje is een dartele kleine donder, rechtdoorzee en vol levenslust. Samen met haar beste vriend, de oude Gunnvald, beleeft ze de gekste avonturen. Er moeten stuursleeën getest worden, er zijn lammetjes op komst en Gunnvalds ram Gladiator moet naar de zomerstal worden verhuisd. Maar dan komt er een brief over iets groots wat geheim is en het mooie leven voor altijd dreigt te veranderen.

Thema's

Opdracht

Laat de juryleden vooraf een aantal thema's opnoemen uit het boek en daar kort iets over vertellen.

- vriendschap / liefde
- familiegeheimen
- opgroeien in het hoge noorden
- eenzaamheid / weemoed

Personages

Opdracht

Overloop samen met de juryleden de verschillende personages in het verhaal. Welk personage uit het boek vonden ze het leukst en waarom? Wie vonden ze minder leuk? Konden ze zich inleven in de personages?

- **Tonje**
Wat voor iemand is Tonje? Beschrijf haar in enkele woorden.
Zou je graag een vriendin als Tonje hebben? Waarom?
Soms is Tonje ook eenzaam – kan je daar voorbeelden van geven?
- **Gunnvald**
De vriendschap tussen Tonje en Gunnvald is ongewoon. Geef enkele voorbeelden. Zou je ook graag een vriend als Gunnvald willen?
- **vader / Heidi / de andere dorpsbewoners**
Elke dorpsbewoner heeft een eigen karaktertekening. Neem het kaartje op de binnenflap en overloop samen met de juryleden wie waar woont en wat er speciaal is aan de personages.

Schrijfstijl

Maria Parr schrijft heel speels, vrolijk en met vaart. Vraag de juryleden om mooie passages voor te lezen.

Varia

- Maria Parr zegt bij het begin van elk hoofdstuk wat er zal gebeuren. Vonden de juryleden dit leuk?
- Wat vonden de juryleden van de illustraties in het boek? Waren er genoeg? Of te weinig? Je kan alvast de cover van het boek bespreken: welke passage wordt hier afgebeeld?
- Las er iemand al een ander boek van Maria Parr? Willen ze meer boeken van haar lezen?
- De stijl van Maria Parr wordt vergeleken met die van Astrid Lindgren. Las er iemand al een boek van Astrid Lindgren? Welk?

Een persquote

Dit zijn twee quotes uit recensies van Tonje en de geheime brief. Zijn de juryleden het eens met de recensenten?

- ‘Dit is een fantastisch sfeervol verhaal. Op een beschrijvende en toch wat luchtige manier vertelt de schrijfster over de belevenissen van Tonje. Ze doet dit op zo’n aangrijpende manier dat je glimlachend Tonjes avonturen volgt. Die is zo eerlijk, zo bezorgd om anderen en zo doortastend, dat niemand haar kan weerstaan. Het allermooiste is wanneer ze de stuurse

dochter van Gunnvald, die hij al meer dan 30 jaar niet meer gezien heeft, kan ontgooien. Tonje is sprankelend vuur, iedereen die haar ontmoet zal het geweten hebben en zal haar nooit meer kunnen vergeten. Dit familieverhaal is eigenlijk een tragedie, maar door de levenslustige kijk van Tonje krijgt alles een zachter tintje. Dat maakt het lezen van dit boek een ervaring om nooit te vergeten. Een aanrader voor wie wil onderduiken in de sfeer van het verre Noorden, van nieuwe vriendschappen en van herenigde families.’ (Mik Ghys op www.pluizuit.be)

- ‘*Tonje en de geheime brief* heeft alles om een moderne kinderclassieker te worden: spanning, humor, levendige personages, een tikje melancholie en een optimistisch einde, waar je ondanks al die sneeuw toch een beetje warm van wordt.’ (De Standaard)

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

De zuurtjes / Jaap Robben & Benjamin Leroy (ill.) (door Yarne Daeren)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Jaap Robben (Oosterhout NB, 1984) is schrijver/dichter en theatermaker. Hij wilde vroeger eigenlijk Afrikaan worden en archeoloog, maar rondde eerst zijn studie Milieu- en Maatschappij wetenschappen af en ging vervolgens naar de Koningstheater Akademie in Den Bosch. Van september 2008 tot oktober 2010 was Jaap de Stadsdichter van Nijmegen.

Jaap schrijft sinds 2000 gedichten en korte verhalen voor zowel kinderen als volwassenen en publiceerde drie bundels: *Twee vliegen* (2004, gedichten en columns), *De nacht krekelt* (2007, poëzie voor volwassenen) en *Zullen we een bos beginnen* (2008, poëzie voor kinderen, Nominatie Gouden Uil voor jeugdliteratuur 2009). Een aantal van zijn gedichten zijn vertaald in het Sloveens, Frans, Russisch en Engels.

In augustus 2010 verscheen zijn nieuwste boek: *De Zuurtjes*. Het is een kruising tussen een prentenboek en een jeugdroman. Voor dit boek werkte hij intensief samen met illustrator Benjamin Leroy. *De Zuurtjes* stond op de shortlist voor diverse prijzen en kreeg een White Raven 2011 van de Internationale Jugendbibliothek van München.

Jaap won in 2000 de Kunstbende NB in de categorie Theater, in 2001 de Trouw Columnistenprijs en in 2002 de NRC Examenverhalenprijs. Zijn werk verscheen ondermeer in *NRC Handelsblad*, *BoekieBoekie*, *DUF*, *Collectie//*, *Dagblad Trouw* en tal van bloemlezingen. Hij treedt veel op door heel Nederland, in theaters, maar ook op festivals, in cafés en boekwinkels. Zo nu en dan presenteert hij festivals en literaire programma's zoals de Kunstbende en Write Now.

Naast schrijver en dichter is Jaap theatermaker. Hij speelde in de voorstelling *De bammen zijn op* van Productiehuis Het LAB, maakte de kindervoorstelling *Het verloren sporen museum* en *Een buik van wol* met zijn eigen theatergroep FIEN. Daarnaast speelde hij mee in de cabaretvoorstelling *VET* van stichting Theaterplan.

☪ jaaprobben.wordpress.com

Benjamin Leroy (°Neerpelt, 1980) studeerde af in 2003 en werkt sindsdien als illustrator. Hij illustreerde een hele reeks boeken, tijdschriften, affiches... In zijn tekeningen vind je emotie, humor en absurdisme. Benjamin houdt ervan een tekening op te bouwen in lagen, zodat je steeds weer iets nieuws ontdekt, en liefst in een klein, verborgen hoekje: een hond die een boom omver plast, een beer met een bolhoed, een boot in de lucht. Benjamin houdt van dingen met een hoek af.

Zijn technieken zijn vaak een mix van wat op de tekentafel te vinden is, o.a. gekleurd papier, balpen, kleurpotlood, acryl en schildersplakband. Toeval speelt daarbij een grote rol. Een vlek, een omgekeerde foto, een verschenen papier: alles kan een aanzet zijn tot een tekening.

📄 www.merel-benjamin.be

De Zuurtjes

Over het ontstaan van het boek vertelt Jaap Robben:

“Op de ochtend na de boekpresentatie van *Zullen we een bos beginnen?* in september 2008 in Nijmegen zat ik samen met Benjamin Leroy aan mijn ontbijttafel. We waren nog vol van de vorige avond en in onze slaap-shirts en in onderbroek en ochtendjas zaten we te eten. We hadden het over van alles en we wilden vooral nog eens iets samen maken. Voordat we klaar waren met ontbijten, hadden we een nieuw plan. Ik speelde al lang met de gedachte om iets te doen met twee zure broers, de Zuurtjes. Meer dan dat idee was er nog niet. Benjamin pakte zijn schetsblok. We schoven de potten pindakaas en de chocopasta in een hoek en toen is het begonnen.

Sindsdien hebben we twee jaar lang intensief gewerkt aan dit nieuwe boek. We wilden een verhaal maken waarin tekst en beeld even belangrijk zijn. In de tekeningen lees je dingen die in je in de tekst niet ziet en andersom. Wil je het hele verhaal volgen, dan moet je niet alleen goed lezen. Maar zeker ook goed kijken.

Het is een verhaal geworden voor Harry en Huibert, twee oude broers die al eeuwen in hetzelfde huis wonen. Binnen hangt de sfeer van een verdroogde kamerplant. Met andere mensen praten ze niet en als er iemand langs hun huis loopt, schelden ze door hun brievenbus. Hun ongezellige leven hobbelt voort, tot er op een dag post komt. En ze vervolgens keer op keer geconfronteerd worden met de liefde. Iets waar hun mondhoeken nog verder van zakken. Of hebben zelfs de Zuurtjes behoefte aan een beetje liefde?”

📄 jaaprobben.wordpress.com/boek-de-zuurtjes

Kort samengevat

In een rijtjeshuis in een gewone straat wonen de Zuurtjes, twee broers die nooit lachen. Niemand wil naast de broers wonen. Binnen is het een troosteloze bende. Zelfs de bloemen op het behang laten de kopjes hangen. De Zuurtjes willen met niemand iets te maken hebben. Geen lawaai van de burens, geen praatjes op de stoep, nooit gezellig koffiedrinken: heerlijk vinden ze dat. Zijn de broers altijd zo zuur geweest, of is er misschien iets gebeurd waardoor ze zo nors en vrekkig zijn geworden?

Stijl

De Zuurtjes is een vrij lang verhaal waarin de tekeningen het af en toe overnemen van de tekst. Daardoor kan je als lezer je fantasie de vrije loop laten. Zowel in de tekst als in de tekeningen zit veel humor, maar tegelijkertijd doen ze je nadenken over gemis, verdriet, heimwee naar vroeger en je veilig voelen door vast te houden aan gewoontes.

Conny Meijer omschrijft het in een recensie op NBD/Biblion zo:

“Grappig verhaal waarin het extreem saaie leven van de Zuurtjes op een enthousiaste wijze, hilarisch wordt uitvergroot. Tekst en zwart-witte pentekeningen met vaak toegevoegde kleuren, vertellen samen het verhaal. De zeer afwisselende manier waarop de collagetekeningen de bladzijden vullen zijn allesbehalve saai. Met veel zwier zorgen tekst en tekeningen voor telkens nieuwe verrassingen.”

Thema's

- Gemis
- Verdriet
- Heimwee naar vroeger
- Vasthouden aan gewoontes

Vragen en activiteiten

- De juryleden kunnen vertellen over de nachtmerrie van Harry en Huibert: wat gebeurt er volgens hen in die nachtmerrie?
- Welke gewoontes hebben de juryleden zelf? Zouden ze het jammer vinden als die gewoontes zouden verdwijnen? Welke gewoontes zouden ze willen veranderen? Hebben ze goede en slechte gewoontes?
- Kennen de juryleden mensen in hun buurt of in de familie die vaak 'zuur' zijn? Wat zouden ze kunnen doen om deze mensen op te vrolijken?
- De Zuurtjes hebben de gedachte aan hun dode moeder genegeerd. Hoe gaan de juryleden ermee om als iemand sterft? Hoe gaan ze om met het gemis van een persoon?
- Op auteurs.degeus.nl/de-zuurtjes/index.html kan je een kleurplaat downloaden. Misschien worden de zuurtjes minder zuur als de kinderen hen een vrolijke omgeving geven?!

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.
www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3
Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Donderkat / Thijs Goverde
(door Emilie Vanpeteghem)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

'Schrijven is het mooiste wat er is en toneelspelen ook.' (Thijs Goverde)

Thijs Goverde (1971) woont in Nijmegen. Hij studeerde filosofie aan de universiteit van Nijmegen en besloot daarna schrijver te worden. Hij schrijft boeken en verhalen voor kinderen, maar ook voor volwassenen. Goverde houdt erg veel van lezen. Vroeger, en nu nog steeds eigenlijk, was hij dol op de boeken van Tonke Dragt, Paul Biegel en Astrid Lindgren. Hij hield (en houdt) veel van boeken met ridders en prinsen en tovenaars erin. Daarom schrijft hij zelf ook zulke boeken. Naast schrijver is Thijs Goverde cabaretier.

🌐 www.thijsgoverde.nl

Kort samengevat

Gaby en Michael kunnen hun oren niet geloven. Hun achterbuurman, meneer Dogger, blijkt een schurk te zijn. Niet gewoon een akelig mannetje, nee, een regelrechte levensechte schurk, die niet terugdeinst voor ontvoering, moord en doodslag. Dat zegt hun vader, en die kan het weten. Maar de politie gelooft hem niet en papa wordt in de gevangenis gegooid. Intussen maakt de geheimzinnige Donderkat de stad onveilig. Het ene na het andere gebouw wordt opgeblazen. Wie – of wat – is die Donderkat? Gaby en Michael ontdekken het allemaal, maar ze moeten wel rennen voor hun leven.

Thema's, personages, tips en verwerkingsmogelijkheden

Openingszin

'Het begon allemaal met een knal'

- Is dit een goede openingszin? Heb je meteen zin om verder te lezen om te weten wat er gebeurt?
- Over welke knal gaat het hier?
- Wat wordt er allemaal opgeblazen? (Explosies in het kippenhok van meneer Dogger, vuilniscontainer bij de mjamburgerbar, bank, varkensboerderij... Daarna beslist mama om 200 bommen te laten ontploffen.)

Vragen over het verhaal

- Wanneer je de korte inhoud las, sprak het verhaal je aan? Waarom wel? Waarom niet? Indien niet, veranderde je van mening na het lezen van het verhaal?
- Hebben bepaalde gebeurtenissen je aan het denken gezet?
- Heb je iets geleerd uit het verhaal of iets onthouden dat je belangrijk vindt?
- Vond je het verhaal spannend?
- Wat zijn je bedenkingen/ meningen over al dat geweld in het verhaal?

Donderkat (titel)

- Vind je het een originele titel? Of zou je een andere titel aan het verhaal geven? Welke?
- Op wie slaat de titel van dit boek? Wie is Donderkat?
- Was het een verrassing dat Donderkat de mama van Gaby en Michael is? Wie verdachten de kinderen eerst?
- Waarom wordt de vader Donderkat genoemd?

Illustraties

Kopieer de omslagillustratie voor de juryleden. Op die koft staan heel wat personages of zaken die in het boek voorkomen. Kunnen de juryleden ze aanduiden? Vraag hen om ze op de omslagillustratie te schrijven. Bekijk ze vervolgens samen met de juryleden.

Je kan ook illustraties uit het boek kopiëren en in de ruimte verspreiden. Geef de juryleden even de tijd om ze te bekijken.

- Wat vind je van de illustraties in het boek?
- Passen de illustraties bij het verhaal?
- Vertellen de tekeningen wat er in het verhaal gebeurt? Voegen ze iets extra toe?
- Sluiten de tekeningen aan bij de sfeer van het verhaal? Waarom (niet)?
- Zijn de tekeningen realistisch of helemaal niet? Waarom?

Personages

Gaby, Michael, Mama, Papa, Kwetter, Meneer Dogger

Schrijf op aparte bladen de personages uit dit verhaal en vraag aan de juryleden om alles wat ze over hen weten op te schrijven. Daarna kan je met hen de personages bespreken.

- Welk personage vind je het leukst en waarom?
- Zijn er te veel of te weinig personages in het verhaal? Waarom?
- Welke invloed hebben de personages op elkaar?
- Zijn alle personages even belangrijk? Zou je een personage kunnen weglaten? Waarom (niet)?
- Wat weet je over dit personage?
- Wat vind je van dit personage?
- Zou je je ermee kunnen identificeren of liever met iemand anders? Kan je ook aangeven waarom?

‘De slechteriken’ versus ‘De goeien’

Schrijf dit op een groot vel papier. Vraag aan de juryleden wie ‘de slechteriken’ zijn en wie ‘de goeien’. Je kan ook de verschillende personages op kleine briefjes schrijven. De juryleden kunnen ze dan plaatsen bij de slechteriken of de goeien.

Bijvoorbeeld: Gaby, Michael, Mama, Papa, Kwetter, Snoesje, Perskot (p. 24, varkens)
Patrao (p. 25, Brazilië, oerwoud), Pu pi (p. 26, China, T-shirts), Meneer Dogger, Smek en Snoet (p. 31, stelen en verkopen van kinderen)

- Mama zegt dat zij de ‘goeien’ zijn. Vinden de juryleden dat ook? Waarom plaatsen ze het gezin bij de goeien?
- Vinden zij het juist dat mama gebouwen opblaast om de ‘slechteriken’ een lesje te leren? Zijn dat niet dezelfde praktijken die Meneer Dogger zou gebruiken?
- Is er een verschil tussen wat meneer Dogger en zijn collega’s doen en wat mama doet?
- Zou je ouders willen hebben zoals de papa en mama van Gaby en Michael?
- Kan je wat meer vertellen over de slechteriken?
- Hoe noemt meneer Dogger zijn criminele praktijken? (p. 29, slim zakendoen)
- Vinden jullie het niet vreemd dat hij hier openlijk over praat?
- Maar waarover zwijgt hij? (over zijn handel met bankrovers, afpersers en drugshandelaars)
Waarom denken de juryleden dat hij zwijgt over zijn handel met echte criminelen?

Geloofwaardigheid

In dit verhaal gebeuren de meest absurde dingen. Stelden de juryleden zich hier vragen bij?
Of kan de auteur zo goed schrijven/vertellen dat ze het verhaal heel geloofwaardig vinden?
Je kan hier een gesprek starten. Waar overdrijft de auteur? Ergert dat de juryleden of past dat bij het verhaal?

Thema’s

Vraag aan de juryleden om een thema te kiezen die zij aan het boek zouden geven.
Aan welke elementen uit het verhaal denk je bij hun gekozen thema?

- Avontuur
- Humor
- Maar ook thema’s zoals mensenhandel, oorlog, slavernij, dierenmishandeling, kinderarbeid, wapenhandel en moorden.

Je kan de thema’s op een grote vellen papier schrijven. Maak briefjes met woorden of gebeurtenissen uit het verhaal op. Vervolgens vraag je aan de juryleden om de woorden of gebeurtenissen uit het verhaal bij de thema’s te plaatsen. Vraag hen waarom ze een woord of gebeurtenis bij het thema plaatsen.

Geheim

Schrijf deze zin op een vel papier en laat hem lezen door de juryleden.

‘Niet eerlijk’, loeiden wij. ‘Jij lekker geheimpjes hebben en je laten ontslaan, en ons laten zitten met de lampenkappen.’

- Hoe reageert papa op zijn ontslag? (p. 20, Hij vertelt het terloops alsof er niets aan de hand is)
- Hoe reageren de kinderen hierop? (Eerst vinden ze het jammer dat papa thuis is omdat ze dan geen tv kunnen kijken en computerspelletjes spelen. Maar ze worden pas echt woest als hij vertelt dat hij museumjaarkaarten heeft gekocht. De kinderen vinden dat papa zich niet had moeten laten ontslaan. Dat is onverantwoord.)
- Waarom nam papa ontslag? (Hij deed het expres omdat hij een groot afschuwelijk geheim ontdekte.)
- Wat is het geheim van papa?
- Hoe ontdekte hij dat geheim?
- Vinden de kinderen nu nog steeds dat hun papa geen ontslag had moeten nemen?
- Vind jij het goed dat papa ontslag nam nadat je zijn verhaal las?
- Welke gevoelens roepen het grote geheim van papa bij Gaby en Michael op? Wat voelde jij?
- Denk je dat zulke criminele praktijken ook gebeuren in de realiteit?

Raden

Geef de juryleden een kaartje met een zin uit het boek. Ze lezen hun zin voor en de andere juryleden raden welk personage deze uitspraak doet. Bespreek ze daarna samen met de juryleden (Wanneer? Waarom? Bevindingen?)

- ‘Gefeliciteerd pap, vijf uur! Dat is je record, geloof ik.’ (p. 43, Gaby nadat ze hun vader overtuigen om naar de politie te stappen)
- ‘Als een groot mens een zeurend kind zijn zin geeft, verdient hij alle ellende die ervan komt.’ (p. 52, mama over het feit dat papa in de gevangenis zit)
- ‘Zelden is er zoveel schurkachtigheid in één kamer bij elkaar geweest.’ (p. 61, mama, tijdens het spioneren)
- ‘Dag en nacht doe ik mijn best, mijn uiterste best, om mijn kinderen verkeerd op te voeden.’ (p. 46, papa tegen de agenten)
- ‘Je bent wat je eet.’ (p. 17, mama over gezond eten)
- ‘Ze zijn goedkoop. Als je ze zou eten, zou je zelf goedkoop zijn. En mijn dochter is niet goedkoop.’ (p. 17, mama over de mjamburger)
- ‘Tafelmanieren zijn het begin van beschaving’ (p. 8, mama, het gezin eet alles met mes en vork, ook de boterhammen)
- ‘Moet er nog iemand plassen?’ (mama vraagt dit op de meest bizarre momenten aan haar kinderen)
- ‘Donder was hier’ (p. 42)
- ‘Goed zeuren is een kunst.’ (Lang niet ieder kind kan het, ook al denken grote mensen van wel) Wat moet je kunnen doen om goed te zeuren? Is dat in de realiteit ook zo? p. 21)

- ‘Ontslag is besmettelijk.’ (p. 38, collega van papa)
- ‘Sommige dingen zijn zo erg, dat niemand ze wil weten.’ (p. 35, papa, de politie gelooft hen niet. Zijn de juryleden het hiermee eens? Zijn sommige dingen zo erg dat niemand ze wil weten?)
- ‘Kan je misdadiger zijn zonder zelf ooit een misdaad gepleegd te hebben?’ (p. 68)
- ‘Soms ontvoert Snoet meer kinderen dan hij verkopen kan. De kinderen die overblijven, gaan naar meneer Smek (...) van de SmikSmek Mjamburgers.’ (...) “Je wilt toch niet zeggen dat die kinderen door de Mjamburgers worden gedaan?” Mijn vader knikte.’

Vertelperspectief

- Wie vertelt het verhaal? Door wiens ogen heb je het verhaal gevolgd?

Doordat je de gebeurtenissen door de ogen van Gaby ziet, kan je niet in het hoofd van andere personages kijken.

- Is het jammer dat je niet alles heel precies weet?
- Zou je het verhaal ook graag eens door de ogen van een ander personage lezen?
- Was het in het verhaal duidelijk wat de personages dachten of voelden?

Om af te sluiten

‘Thuis zijn we niet veilig’ (p. 123)

- Waarom is het gezin niet meer veilig?
- Waar vluchten ze naartoe?
- Zou je graag meer lezen over Gaby en Michael? Zou een nieuw avontuur je aanspreken?

Methode Aidan Chambers

Het is altijd interessant om te werken met de methode Chambers:

‘Door te praten over boeken leren kinderen logisch na te denken, gedachten te ordenen, een eigen mening én een eigen smaak te ontwikkelen. Goede gesprekken overstijgen antwoorden als ‘Ik vond dit boek (niet) leuk’ en vormen een goede basis om boeken gefundeerd te beoordelen. Maar hoe pak je die gesprekken aan?’

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php en het boek *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002), in het bijzonder hoofdstukken 13 (over het onderwerp van gesprek) en 14 (over een raamwerk van vragen).

Aan de slag

Knip alle vragen uit of schrijf ze op kaartjes. De juryleden vormen een kring. In het midden ligt de stapel kaartjes met de vragen naar onder. Om de beurt wordt een kaartje gepakt, de vraag gelezen, en beantwoord door het kind dat het kaartje pakt. Vervolgens reageren de andere kinderen hierop. Daarna

wordt het kaartje onder op de stapel geschoven en pakt het volgende kind in de kring een kaartje. Je kan hun ook vragen om een kaartje te trekken en de vraag te stellen aan een ander jurylid. Als die geantwoord heeft, neemt hij/zij de volgende vraag, enzovoort.

Basisvragen (A-vragen)

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Was vond je niet leuk?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Wat vind je grappig?
- Waar had je meer over willen horen?

Algemene vragen (B-vragen)

- Is het verhaal geloofwaardig?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Wil je nog iets anders lezen van deze schrijver?
- Wil je het nog een keer lezen?
- Als jij dit geschreven had, wat had je dan anders of beter gedaan?
- Kun je een stuk noemen dat nooit gebeurd kan zijn?
- Wat ga je aan je vrienden vertellen over het boek?
- Was er iets in het boek wat je zelf al eens hebt meegemaakt?

Speciale vragen (C-vragen)

- Doet een van de personages je denken aan iemand die je kent? Of aan personages in andere boeken?
- Waar speelt het verhaal zich af? Op één plek of op verschillende plekken?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Welke personages vind je leuk?
- Welke personages vind je niet leuk?
- Wie is de belangrijkste persoon?
- Welk personage boeit je het meest? Het hoofdpersonage of iemand anders?
- Beschouw jezelf eens als toeschouwer. Door wiens ogen heb je het verhaal dan gevolgd?

Steek er bijvoorbeeld ook deze kaartjes tussen:

- Bedenk zelf een vraag en stel die aan je buurman of buurvrouw.
- Geen vraag voor jou, wacht één beurt.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

Veel succes! Geniet van een uurtje praten met kinderen over boeken!

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Een kanarie in mijn hoofd / Ed Franck (door Emilie Vanpeteghem)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Ed Franck (1941) groeide op in een groot gezin met twaalf kinderen. Als kind was hij een boekenwurm. Hij werd leraar Engels en Nederlands. Sinds zijn eerste jeugdboek 1985 uitkwam, zijn er wel al meer dan vijftig boeken van hem verschenen: poëzie, liederen, historische romans, dagboeken, detectives, hervertellingen van klassiekers, vertalingen, heldensagen... Vanuit zijn fascinatie voor taal heeft elk boek een eigen stem. Ed Franck is een van de meest besproken en geïnterviewde jeugdauteurs van Vlaanderen.

Kort samengevat

Wanneer Wout met zijn klas een bezoek brengt aan het bejaardentehuis komt hij terecht bij Mo. Dit is het begin van een hechte vriendschap tussen een stille jongen van tien en een ondeugende mopperkont van negentig. Tijdens zijn vele bezoeken aan Mo maakt Wout ook kennis met de andere bewoners van het rusthuis, zoals Moedervlek, de Professor, sluiervrouw, pianomevrouw, enzovoort. Dankzij hun vriendschap beleven Mo en Wout de tijd van hun leven.

Auteur

Ed Franck is een zeer bekende auteur. Kennen de juryleden deze auteur? Hebben ze nog boeken van hem gelezen?

Eerste indruk

- Spreekt de kافت de juryleden aan?
- Wie staan er op de omslagillustratie? Zie je dingen op de kافت die in het verhaal terugkomen? (bijvoorbeeld: de pet van Mo, de bosanemonen die Wout gaat halen in de tuin van de nieuwe bewoners van het huis van Mo)
- Waarom zou het T-shirt van Wout in het geel afgebeeld staan en de pet van Mo in het blauw? Kunnen de juryleden misschien een antwoord vinden in de titel? (Dit kan een verklaring zijn: 'Jij bent mijn tweede kanarie, zo levend als wat', p.73. * Mo draagt altijd zijn pet, p.9. Die pet is heel belangrijk voor Mo.)

Titel

- Wat betekent de titel? Probeer hem te verklaren.

Vragen over het verhaal

- Wanneer je de korte inhoud las, sprak het verhaal je aan? Waarom wel? Waarom niet? Indien niet, veranderde je van mening na het lezen van het verhaal?
- Hebben bepaalde gebeurtenissen je aan het denken gezet?
- Heb je iets geleerd uit het verhaal of iets onthouden dat je belangrijk vindt?

Illustraties

- Missen de juryleden illustraties of fantaseren ze liever zelf hoe personages, plaatsen en situaties er uitzien?
- Nodigt het verhaal uit om zelf je fantasie te gebruiken en hebben ze bijvoorbeeld een beeld van hoe de personages of gebeurtenissen er uitzien/ plaatsvinden?

De vriendschap tussen Mo en Wout

- Wat vinden de juryleden van de vriendschap tussen deze twee generaties?
- Kan een vriendschap tussen een negentigjarige man en een kind van tien jaar zo intens worden? (Misschien hebben de juryleden wel zo een vriendschapsband met een grootouder?)
- Zouden de juryleden elke woensdag naar het bejaardentehuis gaan om de middag door te brengen met een bewoner? (Waarom wel/ waarom niet?)

Thema's

- Vriendschap
- Bejaarden
- Rusthuis
- Generaties

Vraag aan de juryleden welke thema's zij aan *Een kanarie in mijn hoofd* zouden geven. Vraag hen waarom ze die thema's kozen. Kunnen ze dat toelichten met passages uit het boek?

Je kan de thema's op een grote vellen papier schrijven. Maak briefjes met woorden of gebeurtenissen uit het verhaal. Vervolgens vraag je aan de juryleden om de woorden of gebeurtenissen uit het verhaal bij de thema's te plaatsen. Vraag hen waarom ze een woord of gebeurtenis bij het thema plaatsen.

Personages

- Mo en Wout zijn de hoofdpersonages in dit verhaal. Wie zijn ze? Waar ontmoeten ze elkaar? (Tijdens een bezoek met de klas aan het rusthuis, de deur van Mo is als enige gesloten en dat intrigeert Wout. Hij opent de deur en zo leert hij Mo kennen)
- Wat brengt ze bij elkaar? Wat gaan ze samen doen?
- Welke personages komen nog aan bod? Wat weten de juryleden van hen? (Moedervlek, De Professor, Sluivrouw)

Schrijf op twee vellen papier 'Wout' en 'Mo'. Zoek samen met de juryleden naar de gelijkenissen en de verschillen tussen deze twee vrienden.

Bijvoorbeeld:

- Verschillen : Mo is 91 jaar, Wout 10 jaar; Mo is een mopperkont terwijl Wout alles positief probeert te bekijken.
- Gelijkenissen: ze zijn allebei alleen (Mo kiest daar echter zelf voor, Wout eigenlijk niet.); Zowel Mo als Wout zijn niet vies van een grapje. (Het is Mo die het voortouw neemt, maar Wout doet graag mee.) ; Ze verzinnen bijnamen voor bewoners en personeel. (Maar Mo verzint eerder scheldnamen, terwijl Wout een naam zoekt die past bij de persoon.

Nadat de juryleden verschillende zaken noteerden start je een gesprek.

- Mo is liever alleen en heeft weinig contact met de andere bewoners van het rusthuis. Wout vindt dat dom. Wat vinden de juryleden? Is Mo niet vreselijk eenzaam? Zijn er bewoners die contact zoeken met Mo? Want hoewel Mo alleen op zijn kamer blijft, is hij toch wel goed op de hoogte van wie er allemaal in het rusthuis verblijft. Dus misschien is hij stiekem wel geïnteresseerd in de andere bewoners?
- Waarom is Wout alleen? Waarom heeft hij geen vrienden? (In het boek lezen we dat hij moeilijk contact kan leggen met leeftijdsgenoten) Zijn vrienden belangrijk? Zou Wout een vriend van jou kunnen worden?
- Wat vinden de juryleden van Wout? Herkennen ze zichzelf in hem?
- Mo is een echte mopperkont. Kun je enkele voorbeelden geven?
- Is Mo echt een mopperkont? Waarom moppert Mo zoveel? Is hij een 'leuke' mopperkont of een vervelende, knorrige man?
- Ondanks het feit dat Mo een knorrige oude man lijkt te zijn, heeft hij toch heel veel humor. Vinden de juryleden Mo grappig? Kunnen ze voorbeelden geven?
- Vaak gaan Mo's grapjes ten koste van anderen? Wat vinden de juryleden daarvan?
- Welke bijnamen geeft Mo aan bijvoorbeeld de directrice (Libeau = Lesbo, p.18) en de bejaardenhelpster (Zure Wijn)? Hoe komt hij op die bijnamen? Wat vinden de juryleden daarvan? Vinden ze het grappig of gaat Mo hier te ver?
- Wout geeft ook bijnamen aan verschillende bewoners: Moedervlek, De Professor, Sluivrouw, Pianomevrouw... Wat is het verschil met de bijnamen die Mo geeft?

Avontuur

In dit verhaal gaat het niet over het grote avontuur maar over een intieme vriendschap tussen twee mensen van een verschillende generatie. Dankzij die vriendschap valt er echter heel wat te beleven in het rusthuis. Mo en Wout zorgen voor hun eigen avontuur en spanning met hun missie.

- Wat is Mo's missie? (De privé-oorlog van Mo met de directrice, de verpleegsters, een paar andere bewoners, de poetshulpen en de klusjesman. (p.11) Dan voelt Mo dat hij leeft, zegt hij zelf.)
- Welke acties voeren de twee vrienden allemaal uit?

Je kan kernwoorden in een envelop stoppen en de juryleden één laten kiezen. Laat hen vervolgens vertellen over welke gebeurtenis het gaat. Daarna start je een gesprek.

Bijvoorbeeld:

- Bedpan (p. 38, Mo zet zijn bosanemonen in zijn bedpan tot afgrijzen van ‘Zure Wijn’)
- Frietkraam (p. 49, Wout gaat frieten halen voor Mo die snakt naar een lekker bakje frieten met mayonaise in plaats van het eten uit het rusthuis)
- Kanarie (p. 70, Wout neemt het gezang van een kanarie op als verjaardagscadeau voor Mo + p. 74, in het rusthuis mogen de bewoners geen huisdier hebben. Mo stopt de bandopnemer onder zijn bed en laat hem afspelen wanneer de verpleegster binnenkomt. Zij doorzoekt de hele kamer naar de vogel)
- Quiz (p. 79, de vragen die Mo bedenkt voor de quiz tijdens het kerstfeest)

Gevoelens

In dit verhaal komen heel wat gevoelens en emoties aan bod: blijdschap, plezier, verdriet, zorgen... Zoek samen met de juryleden naar de verschillende gevoelens van de personages. Doe dit aan de hand van passages uit het boek.

Schrijf verschillende gevoelens op vellen papier en laat de juryleden bij een gevoel gaan staan. Vraag hen waarom ze dat gevoel gekozen hebben en hoe het van toepassing is op het verhaal van Mo en Wout.

Bijvoorbeeld:

- Blijdschap: Mo hoort de kanarie zingen door de bandopnemer (een verjaardagscadeau van Wout) . Wout geeft Mo de bosanemonen uit zijn ‘oude’ tuin
- Verdriet: Wout neemt afscheid van Mo
- Zorgen: Mo belandt in het ziekenhuis na een beroerte en wordt niet meer de oude
- Plezier: De vele streken die Mo en Wout uithalen
- Andere: Wout en Mo samen in bed, Wout die Mo wast, Mo en Wout op wandeling en de race die ze met de rolstoel maken...

Laatste zin

- Met welke zin neemt Mo afscheid van Wout? (‘Ik hoor een kanarie in mijn hoofd fluiten’, p.96)
- Wat vinden de juryleden van dit afscheid?
- Zijn er nog zinnen die jullie onthouden hebben uit het boek?
- Ervaren jullie de schrijfstijl als poëtisch? Hoe staan jullie daar tegenover?

Bijvoorbeeld:

- ‘Jij bent mijn tweede kanarie, zo levend als wat’. (p.73)

- ‘Hij leek te klein voor zijn huid die zich in talloze rimpeltjes plooidde. Een beetje alsof iemand hem had laten leeglopen en vergeten was hem weer op te pompen.’
- ‘Zijn ruggengraat leek wel een halssnoer’. (p. 65)
- ‘Je gezicht is net een landkaart, Mo. Je rimpels zijn net riviertjes, alle water vloeit naar je ogen’. (p. 52)
- ‘Ze zorgen voor je, maar je vrijheid ben je kwijt?’ (p. 48)
- ‘Jij ook, Mo, dacht hij, jij hebt ook een Geheim land, een heel groot. Hoe lang ken ik je al en ik weet niets van je, van vroeger. Je hebt je Geheime Land verborgen gehouden achter grappige leugentjes. (...) Ik ken maar één Mo, de stokoude Mo. De leuke Mo. En zo is het goed.’

Vertelperspectief

Ed Franck schreef met *Een kanarie in mijn hoofd* een verhaal over een intense vriendschap met veel diepgang en humor. Het verhaal is geschreven vanuit het oogpunt van Wout. Denken de juryleden dat het verhaal helemaal anders zou worden wanneer het door bijvoorbeeld Mo zou verteld worden? Hoe zou het dan bijvoorbeeld gaan?

Citaten uit het boek

Schrijf deze zinnen op A4 bladen en bespreek ze met de juryleden. Je kan ze ook in de ruimte verspreiden. De juryleden kiezen één zin die hen aanspreekt en waar ze iets meer over willen vertellen.

- ‘Misschien is Mo wel de afkorting van Mopperkont’ (p. 11, Wout en Mo maken kennis)
- ‘Ze breit een regenboog voor me’ (p. 29, Moedervlek breit een sjaal voor Wout in alle kleuren van de regenboog)
- ‘Er zijn vele soorten helden, Wout. Het heeft niet altijd iets met spierballen te maken. Daar kom je nog wel achter.’ (p. 30) Wat bedoelt Mo? Is Wout een held? Waarom wel? Waarom niet?
- ‘Mens, praat normaal tegen me, ik ben niet kinds.’ (p. 48, Mo’s antwoord op de bejaardenhelpster die zegt: ‘Schuif die beentjes maar onder tafel. En goed eten, hoor je? Al die vitamientjes.’) Komt dat vaak voor dat verpleegsters in het ziekenhuis of verzorgers uit het rusthuis op een kinderachtige toon praten met de oudere mensen? Wat vinden de juryleden daarvan?
- ‘Je gezicht is net een landkaart, Mo. Je rimpels zijn net riviertjes, alle water vloeit naar je ogen.’ (p. 52)
- ‘Als jij in de hemel wilt geloven dan doe je dat toch gewoon. Zolang je maar niet gelooft dat de hemel een plek ergens hoog boven de wolken is, met bij de ingangspoort een weegschaal om je zonden te wegen en met God op een troon en engeltjes die rondfladderen. Want dan kom je meteen in moeilijkheden.’ (p. 53, Mo geeft Wout raad. Daarna bespreken de twee waarom de hemel niet hoog in de wolken kan zijn (je wordt immers onder de grond begraven) en heeft Wout daar een oplossing voor (een roltrap vanuit de wolken naar beneden)). Wat is de mening van de juryleden hierover? Delen ze de mening van Mo of hopen ze net als Wout dat er toch ‘iets’ bestaat?

- ‘Zijn ruggengraat leek wel een halssnoer.’ (p. 65, Wout wast Mo.) Zouden de juryleden hun oma of opa wassen als ze hun dat vroegen? Wat vinden ze hiervan? Wat zegt dat over de vriendschap tussen Wout en Mo?
- ‘Een vriend komt onverwacht uit de lucht gevallen.’ (p. 66) Zijn de juryleden het daarmee eens? Is de vriendschap van Mo en Wout ook niet onverwacht ontstaan op die vrijdag dat ze met de klas naar het rusthuis gingen?
- ‘Jij bent mijn tweede kanarie, zo levend als wat.’ (p. 73, Wout neemt het gezang van een kanarie op voor Mo en die is in de wolken wanneer hij het hemelse gefluit hoort.) Wat bedoelt Mo hiermee?
- ‘Heb jij ook een Geheim Land?’ (p. 91) Wat bedoelt Mo hiermee? Hebben de juryleden een Geheim Land?
- ‘Hij leek te klein voor zijn huid die zich in talloze rimpeltjes plooidde. Een beetje alsof iemand hem had laten leeglopen en vergeten was hem weer op te pompen.’

Geheime boodschap

Mo leert Wout zijn geheimschrift. Bij elke letter die je moet noteren, schuif je drie letters in het alfabet op. Dus moet je telkens drie letters terug als je het wilt ontcijferen (p.81).

GRPPHULN= dommerik

Op het einde van het verhaal legt Wout een boodschap in de kist van Mo.
Kunnen de juryleden die boodschap ontcijferen? (p.99)

LN CDO DOWLMG DDQ MH GHQNHQ PR DO ZRUG LN QHJHQWLJ

Methode Aidan Chambers

Het is altijd interessant om te werken met de methode Chambers:

‘Door te praten over boeken leren kinderen logisch na te denken, gedachten te ordenen, een eigen mening én een eigen smaak te ontwikkelen. Goede gesprekken overstijgen antwoorden als ‘Ik vond dit boek (niet) leuk’ en vormen een goede basis om boeken gefundeerd te beoordelen. Maar hoe pak je die gesprekken aan?’

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php en het boek *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002), in het bijzonder hoofdstukken 13 (over het onderwerp van gesprek) en 14 (over een raamwerk van vragen).

Aan de slag

Knip alle vragen uit of schrijf ze op kaartjes. De juryleden vormen een kring. In het midden ligt de stapel kaartjes met de vragen naar onderen. Om de beurt wordt een kaartje gepakt, de vraag gelezen, en beantwoord door het kind dat het kaartje pakt. Vervolgens reageren de andere kinderen hierop. Daarna wordt het kaartje onder op de stapel geschoven en pakt het volgende kind in de kring een

kaartje. Je kan hun ook vragen om een kaartje te trekken en de vraag te stellen aan een ander jurylid. Als die geantwoord heeft, neemt hij/zij de volgende vraag, enzovoort.

Basisvragen (A-vragen)

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Was vond je niet leuk?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Wat vind je grappig?
- Waar had je meer over willen horen?

Algemene vragen (B-vragen)

- Is het verhaal geloofwaardig?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Wil je nog iets anders van deze schrijver lezen?
- Wil je het nog een keer lezen?
- Als jij dit geschreven had, wat had je dan anders of beter gedaan?
- Kun je een stuk noemen dat nooit gebeurd kan zijn?
- Wat ga je aan je vrienden vertellen over het boek?
- Was er iets in het boek wat je zelf al eens hebt meegemaakt?

Speciale vragen (C-vragen)

- Doet een van de personages je denken aan iemand die je kent? Of aan personages in andere boeken?
- Waar speelt het verhaal zich af? Op één plek of op verschillende plekken?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Welke personages vind je leuk?
- Welke personages vind je niet leuk?
- Wie is de belangrijkste persoon?
- Welk personage boeit je het meest? Het hoofdpersonage of iemand anders?
- Beschouw jezelf eens als toeschouwer. Door wiens ogen heb je het verhaal dan gevolgd?

Steek er bijvoorbeeld ook deze kaartjes tussen:

- Bedenk zelf een vraag en stel die aan je buurman of buurvrouw.
- Geen vraag voor jou, wacht één beurt.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

Veel succes! Geniet van een uurtje praten met kinderen over boeken!

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Het rode ei / Han van der Vegt & Loes Riphagen (ill.) (door Frederic Vercaemst)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Han van der Vegt werd op 30 januari 1961 geboren in Utrecht (Nederland). Hij woonde acht jaar in Antwerpen, maar is daarna in ballingschap gegaan in Arnhem (Nederland). Han is vooral gekend om zijn dichtbundels voor volwassenen, bijvoorbeeld *Oker*, *Pilonder* en *Exorbitans*. *Het rode ei* is zijn eerste kinderboek.

☞ www.hanvandervegt.com

Loes Riphagen (1983) groeide op in Oene (Nederland), een piepklein boerendorpje op de Veluwe. Ze woont in Rotterdam, waar ze in 2007 afstudeerde aan de kunstacademie. Haar debuut *Slaapkamernachtdieren* (De Fontein, 2008) werd lovend ontvangen door pers en publiek. Daarna volgden met succes *Huisbeestenboel* (De Fontein, 2009) en *Superheldjes* (De Fontein, 2011). Met haar vrolijke en eigenwijze illustraties valt Loes Riphagen op bij het publiek, de pers en verschillende jury's. Voor *Huisbeestenboel* kreeg ze een Vlag en Wimpel in 2010 en met *Slaapkamernachtdieren* werd ze genomineerd voor de Kinderboekwinkelprijs 2010.

☞ www.loesriphagen.nl

Kort samengevat

De drie zusjes Sam, Zus en Lot komen van de ene dag op de andere zonder ouders en thuis te staan. Doordat de gemeente een stomme fout heeft gemaakt, hebben de zusjes niks meer. Niet hun huis, maar dat van de buurman moest worden afgebroken. De burgemeester biedt hen een nieuw huis aan. Een vreemd huis, in de vorm van een rood ei. De zusjes doen niet moeilijk en zijn blij met het huis dat ze krijgen. Al snel ontdekken ze dat hun ei een ruimtevaartuig is en met de hulp van de uitvinder ervan, die in de gevangenis zit, komen ze erachter hoe je het ruimtevaartuig moet besturen. Ze gaan op ruimtereis en leren de Manelotten kennen.

Stijl- en vormkenmerken

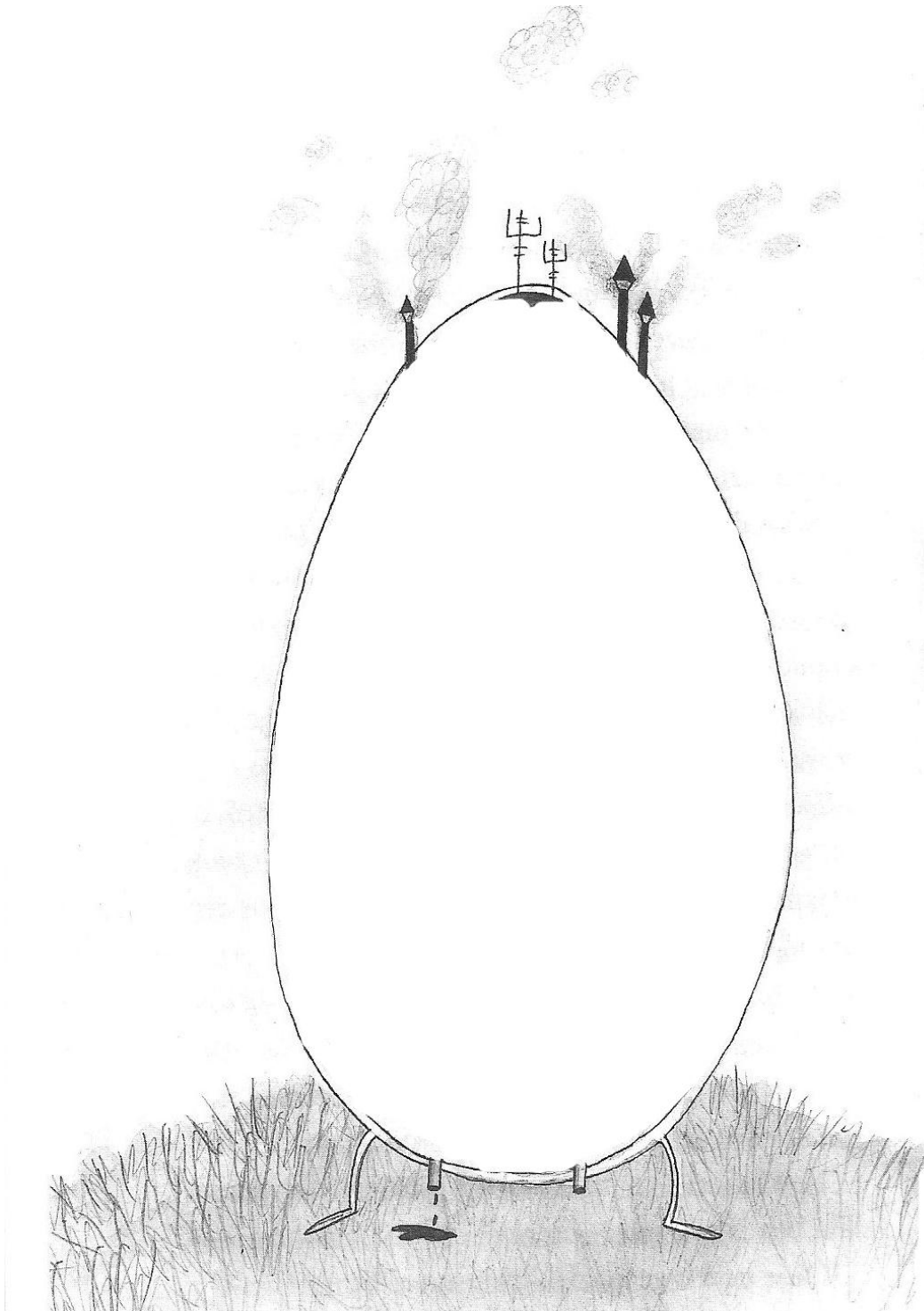
Het verhaal wordt uit het standpunt van Sam verteld. Sam is het meisje dat de minste uitdagingen durft aan te gaan. Misschien kan je haar zelfs een beetje saai noemen. Hoe zou het verhaal eruit zien als iemand anders het zou vertellen? Hoe zouden Zus, Lot of ingenieur Lalperdonk de gebeurtenissen

bekijken?

Na het lezen

Ei

Fantaseer hoe je eigen ruimtevoertuig er zou kunnen uitzien. Laat de juryleden in onderstaand 'ei' de inrichting van het ruimteschip tekenen, schilderen of knippen en plakken.

Krant

In het boek wordt veel gebruik gemaakt van krantenartikels. De plaatselijke krant in het verhaal is de *Snarkeskerker Stadsbode*. Bij dit werkmodel vind je pdf met daarin een lege krant, met enkel de foto's (tekeningen) in. Print dit document en laat de juryleden zelf de artikels schrijven.

Je kan de juryleden elk een eigen krant laten maken of je kan – net als echte journalisten – de taken verdelen en samenwerken aan één krant. Let erop dat elk artikel een sprekende titel krijgt, want dat hoort zo in een spraakmakende krant!

Wist je dat...

- de auteur bezig is aan een vervolg van dit verhaal.
- Loes Riphagen dit wist te vertellen over het illustreren van het boek:

‘Ik vond het heel leuk om *Het rode ei* te illustreren, ik vond het verhaal zo leuk dat ik soms vergat dat ik er tekeningen bij moest maken en dan vergat ik gewoon om te schetsen. Het verhaal is grappig, er zit veel humor in en daarom was het ook niet zo moeilijk om te tekenen. Ik hou namelijk ook van grappen maken in mijn werk. Ook gekke wezens als Manelotten zijn natuurlijk geweldig om te verzinnen hoe ze eruit zien.’

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Hoe maak ik een vriend? / Evelien De Vlieger (door Els Debuyck)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Evelien De Vlieger (15 juli 1969) schrijft informatieve boeken, prentenboeken en leesboeken. Ondertussen heeft ze al drie jeugdromans geschreven. Voor haar vierde jeugdroman wil ze naar Canada, omdat een deel van het verhaal zich daar afspeelt. Daarnaast vertaalt ze ook boeken. Haar belangrijkste eigenschap is, zegt ze zelf, dat ze twijfelt.

Op haar website vertelt ze nog meer over zichzelf:

- Ik lees: Haruki Murakami, Colm Toibin, Jenny Diski, A.M.Homes, M.J. Hyland, Jim Lynch, Alain de Botton, Sonya Hartnett, Tanneke Wigersma, Guus Kuijer, Meg Rosoff, Shaun Tan, Paul Auster, David Mitchell, Miranda July, Jonathan Safran Foer, Richard Yates, Amanda Maxwell, J.D. Salinger...
- Koken is wat ik het liefste doe om de chaos in huis te bedwingen. Ik vergeet alles rondom me en begin wortels te hakken, beetje zoete ui erbij, pastinaak en rode biet in kleine stukjes, olijfolie erop en van dat lekker grof zout en versgemalen peper, de oven in en dan meteen aan een taart beginnen, want er is nog plaats in de oven. We hebben een hele grote oven.
- Ik loop graag maar traag. Behalve als er een blaffende hond of een ander dier met tanden op de weg staat: dan loop ik snel.
- Ik hou erg van sneeuw, zelfs van smeltende.
- Ik zwem graag onder water.
- Eén dag per jaar breng ik voetballend door.
- Ik woon samen met Hans, een gevaarlijke boekengek.
- Ik ben moeder van Kobe, Ischa en Magnus

Meer over Evelien en haar boeken vind je op:

☞ eveliendevlieger.wordpress.com

☞ www.verteleens.be

☞ www.leestafel.info

☞ www.lannoo.be

☞ www.clavis.be

Wendy Panders werkt als illustrator en grafisch vormgever. Ze maakt werk in opdracht van o.a. *NRC Handelsblad*, *BoekieBoekie* en uitgeverijen zoals Gottmer en Lannoo.

 www.wendypanders.nl

Kort samengevat

Felix gaat op kamp, een kamp waar hij niemand kent. Zijn moeder zegt dat hij wel een vriend zal maken. Maar hoe doe je dat? Hoe maak je een vriend? Felix gaat meteen aan de slag.

Bespreken van het boek

Over *Ik vind...*

Als je praat over boeken, laat de lezers altijd beginnen met '*Ik vind dit boek...*' en nooit met: 'Het is een ... boek'. Wie met '*Ik vind...*' begint, toont meteen respect voor de mening van de ander.

Bij de bespreking kan je flappen uithangen met de personages uit het boek: FELIX, OPA, MAMA, PIETER, PAPA... Noteer tijdens het gesprek de uitspraken van de juryleden over de personages op de flappen. Je kan dit achteraf verder bespreken – bijvoorbeeld dat je in het boek heel veel te weten komt over FELIX, maar bijna niets over PIETER.

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002) en *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Basisvragen

- Wat vond je leuk aan het boek?
- Waar had je meer over willen lezen?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Waren er dingen die je grappig vond?
- Was er iets dat je nog nooit in een boek bent tegengekomen? (Bv. opa die een heel belangrijke rol speelt in het verhaal maar die eigenlijk gestorven is.)

Algemene vragen

- Wat dacht je over het boek toen je het voor het eerst zag en je nog niets gelezen had? Hoe denk je daar nu over?
- Vind je de titel goed gekozen?
- Hoe maakt Felix een vriend in dit verhaal? Letterlijk of figuurlijk? Praat met de juryleden over hoe de auteur het letterlijk 'maken' van een vriend uitwerkt en hoe ze eigenlijk niets schrijft over de manier waarop Felix ook in de figuurlijke zin een vriend 'maakt'. Vinden de juryleden dat een goede keuze? Wil iemand liever lezen hoe Felix en Pieter vrienden werden?
- Ken je andere boeken die hierop lijken?
- Zou je het verhaal ook leuk vinden zonder de illustraties?
- Zou je het verhaal begrijpen zonder de tekst?

- Vind je dat de tekst en de illustraties goed samen passen ('goede vrienden zijn') in dit boek?
- Vind je dat Felix een leuke mama heeft? Zou je zo'n mama willen?
- Was er iets in dit boek dat je zelf wel eens hebt meegemaakt?
- Welke stukjes in het boek lijken het meest op het echte leven? Maakte je het ook al mee dat je op kamp vertrok en niemand kende? Hoe liep het af?
- Wat ga je anderen over dit boek vertellen?
- Had je zin om te tekenen of te knutselen na het lezen van dit boek?

Speciale vragen

- Wie vertelt het verhaal?
- Hoe lang duurt het verhaal? Welke dagen komen aan bod? Welke niet?
- Wordt het verhaal verteld in de volgorde waarin de gebeurtenissen plaatsvonden?
- Is er iemand in het verhaal over wie niets gezegd wordt, maar die toch heel belangrijk is voor het verhaal? Zou het verhaal anders zijn als die figuur wel een rol had gespeeld? Kan je een reden bedenken waarom die figuur niet in het verhaal voorkomt? Vind je dat een goede/gedurfde keuze van de auteur?
- Zou jij Felix' vriend willen zijn? Vertel.

Filosoferen

Bij het filosoferen over boeken is geen plaats voor anekdotes of persoonlijke ik-verhalen. Vraag de juryleden om duidelijke argumenten. Alle antwoorden zijn juist. Iedereen is volledig vrij om deel te nemen aan de discussie of niet.

Zie ook: *Filosoferen met kinderen* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Vrienden

- Wat is een vriend?
- Kan een dier je beste vriend zijn?
- Kan vriendschap overgaan?
- Heb je verschillende soorten vriendschap?
- Is vrienden maken moeilijk?
- Is vrienden houden moeilijk?
- Wanneer weet je dat je een echte vriend hebt?
- Heb je veel vrienden nodig?
- Heb je genoeg met één vriend?
- Kan je een goede vriend zijn van veel mensen tegelijk?

De illustraties

Wie maakte de illustraties voor dit boek?

Belangrijk!

Geef een lolly of een snoepje (of een schouderklop of...) aan de juryleden die het antwoord op deze vraag weten! Bravo! Ik vind het enorm belangrijk dat je de lezers meegeeft dat ze bij elk boek de naam van de auteur én de naam van de illustrator onthouden.

Hadden de lezers al van Wendy Panders gehoord? Haal er eventueel andere boeken van Wendy Panders bij:

- *Roodkapje was een toffe meid* / Marjet Huiberts (Gottmer/Becht, 2010)
- *Het neusje van de zalm: spreekwoorden & uitdrukkingen over eten & drinken* / Maria van Donkelaar (Gottmer, 2009)

Juryleden die een KJV-dagboek bijhouden, noteren sowieso de naam van de auteur en de illustrator. Stimuleer hen om een schrift bij te houden waarin ze alle titels noteren van de boeken die ze lezen, mét natuurlijk de datum, de auteur en de illustrator erbij. Leuk voor later!

Aan de slag

Ik kan me voorstellen dat sommige juryleden bij het lezen van dit boek zin krijgen om zich uit te leven zoals de illustrator in dit boek deed.

Voor tekenaars en knutselaars

- Maak je eigen bovenste beste boezemvriend
Laat de juryleden een tekening maken, geïnspireerd op de tekeningen in het boek. Wie wil, kan een collage maken met delen van mensen die hij in een tijdschrift vindt of met voorwerpen uit een reclamefolder. Een vriend uit stof knippen kan ook. Misschien vindt iemand het leuk om letters te creëren à la Wendy Panders (zoals op de omslag van het boek).
- Maak vriendschapsbandjes. In de bibliotheek vind je een heleboel knutselboeken die vertellen hoe je dat kan doen. Wie van de juryleden draagt zelf een vriendschapsbandje, van wie kregen ze het?
- Maak met knipsels, stiften, kleurpotloden, plakletters... van een leeg schrift een vriendenboek.

Voor schrijvers

- Maak een lijst naar keuze, zoals Felix doet in het boek: over je lievelingseten, over op kamp gaan, over je favoriete hoofdsteden, over je lievelingsknuffels, over soorten winden, over eigenschappen die een vriend moet hebben, over vijanden, over onmisbare delen van een vriend, over ingrediënten voor een vriendschapsdrank...
- Deze lijstjes kunnen ook: de ingrediënten van een goed boek, de auteurs die je kent, de illustratoren die je kent, de voorwerpen en materialen die Wendy Panders gebruikte voor dit boek... Maak een lijst van je lievelingsboeken, van boeken die je niet graag las...

Voor computervrienden en/of schrijvers

Het leuke is hier natuurlijk dat je de juryleden laat kennismaken met leuke websites, dat je hen kan stimuleren om een mail te sturen aan iemand, dat ze hun kritische mening op een vriendelijke manier weten te formuleren.

- www.wendypanders.nl
Zoek meer illustraties van Wendy Panders op haar website. Kan je haar stijl herkennen? Laat andere geïnteresseerden even meekijken.
- eveliendevlieger.wordpress.com
Zoek informatie op over Evelien De Vlieger.
Werkte ze eerder al samen met Wendy Panders voor een boek? Zou je nog andere boeken van haar willen lezen? Vind je interessante weetjes die je aan de andere lezers wil meegeven? (Bijvoorbeeld dat Evelien De Vlieger een workshop geeft waarin ze kinderen op een goede manier leert schelden en dat je op haar website elke maand een boek kan winnen als je een leuk mailtje stuurt.)
- Blog van Villa Kakelbont, www.villakakelbont.be/blog/?p=4507
Hier kan je foto's bekijken van Evelien De Vliegers werkplek.
- www.verteleens.be, www.verteleens.be/2009/01/30/brei-met-mij-evelien-de-vlieger/
Zoek de recensie van Evelien de Vliegers boek *Brei met mij* op en ga na wat de voor en tegens zijn.
- www.kjv.be, www.kjv.be/welke_boeken/groep.php
En laat de juryleden natuurlijk hun mening geven over *Hoe maak ik een vriend* (en de andere KJV-boeken) op www.kjv.be!

Voor de keukenprinsen en -prinsessen

(en indien praktisch en financieel haalbaar...)

- Maak een vriendschapstaart, vriendschapskoekjes, een vriendschapsdrankje, een vriendschapssnoepstaart...

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Hoe oma almaar kleiner werd / Michael De Cock en Kristien Aertssen (door Els Debuyck)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Michael De Cock (Mortsel, 25 december 1972) schrijft, vertaalt, bewerkt, regisseert, acteert en is sinds augustus 2006 directeur van 't Arsenaal. Hij studeerde eerst Romaanse talen en letterkunde, daarna volgde hij een acteursopleiding aan het conservatorium van Brussel.

Op www.tarsenaal.be vind je meer info over deze bezige bij. In november 2010 was hij gastblogger op www.villakakelbont.be/blog. Je vindt er heel wat leesvoer over alles wat hem bezig houdt.

Kristien Aertssen (Antwerpen, 5 maart 1953) studeerde na haar universitaire opleiding grafische vormgeving in Antwerpen en illustratie in Amerika. Ze leidt nu zelf toekomstige illustratoren op aan de Antwerpse Academie. Ze werkte een tijdje in een jeugdatelier, waarna ze kinderboeken begon te illustreren. Sinds 1999 schrijft Kristien Aertssen ook zelf kinderboeken. Je kan haar werk herkennen aan het uitbundige kleurgebruik. Ze houdt ervan gekke situaties te tekenen in zwerige composities.

Kort samengevat

Vroeger was oma groot. Groter dan de bezem, maar kleiner dan de ladder die achter in de tuin onder de perenboom staat. Maar zo groot heb ik mijn oma nooit gekend. Want hoe ouder ze werd, hoe kleiner ze werd. Het lijkt misschien eigenaardig, maar krimpen is voor oma's heel normaal. Een ode aan de liefde tussen twee mensen. Eentje aan het begin, en een ander aan het einde van het leven.

Bespreking

Plaats 3 stoelen vooraan. Wie een antwoord wil geven op een vraag, gaat op de middelste stoel zitten om antwoord te geven. Wie iets bijkomends wil zeggen, mag plaatsnemen op één van de andere stoelen. Als een vierde persoon iets te zeggen heeft, steekt die zijn hand op. Dan moet er een stoel vrijgemaakt worden.

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002) en *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Basisvragen

- Wat vond je goed aan dit boek?

- Wat vond je niet leuk?
- Was er iets moeilijk of onduidelijk?

Algemene vragen

- Wat dacht je over het boek toen je het voor het eerst zag en je nog niets gelezen had? Hoe denk je daar nu over?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Was er iets in het boek dat je zelf al hebt meegemaakt?
- Ging je door dit boek je eigen ervaringen met andere ogen bekijken?
- Welke stukken van het verhaal herinner je je het best?
- Is dit een boek om vlug uit te lezen of net heel langzaam? Zou je het nog eens willen lezen?

Speciale vragen

- Wie vertelde het verhaal?
- Houdt de verteller van de andere verhaalfiguren? Hoe merk je dat?
- Wordt in het verhaal duidelijk hoe de figuren denken en voelen? Of besteedt de auteur daar geen aandacht aan?
- Is er een verschil tussen warme tranen huilen en koude of ijskoude tranen huilen?

De auteur

Kennen de lezers Michael De Cock? Vanwaar kennen ze hem? Van het theater, van zijn boeken, van zijn acteerpresetaties? Laat hen vertellen.

Wie wil meer weten over Michael De Cock? Wie zin heeft, kan eens kijken op www.tarsenaal.be of zijn blog lezen op www.villakakelbont.be/blog (zoek bij 'Gastblogger'). Hier heeft hij het op 20 november 2010 over Kinderkunstendag en over het schrijven van boeken voor kinderen. Lees de blogpost voor aan de juryleden en pols naar hun mening. Meteen leren de juryleden Villa Kakelbont kennen.

De illustraties en de illustrator

Hoe belangrijk zijn de illustraties voor dit verhaal? Geven ze een meerwaarde aan de tekst? Vinden de juryleden dat de illustrator mooie keuzes maakt? Je kan het hier hebben over het figuurlijke taalgebruik en het letterlijke illustreren. Oma wordt bijvoorbeeld steeds kleiner getekend. Zou oma in het echt ook kleiner worden? Wijs de juryleden op de ene koffer met kleren en de andere met verdriet. Een klein mes prikt gaatjes in het hart van oma. Misschien zijn dit gaatjes om tranen naar buiten te laten? Welke illustratie uit het boek spreekt hen het meest aan?

Kennen de juryleden de illustrator? Herkennen ze haar tekenstijl? Zouden ze haar iets willen zeggen? Dat kan. Ze kunnen Kristien mailen op kristien.aertssen@fulladsl.be

Op de www.villakakelbont.be, in de rubriek *Auteurs en illustratoren* staat een lijst met boeken die Kristien Aertssen geïllustreerd heeft en een lijst met boeken die ze zelf schreef en illustreerde. Neem

de lijst over en laat de lezers op zoek gaan naar zoveel mogelijk boeken van Kristien. Leg de boeken in volgorde van verschijnen. Zien de juryleden een evolutie in de illustraties?

Wist je dat...

- Kristien Aertssen gedeeltelijk kleurenblind is? Bij vergrijsde blauwe en mauve tinten kan ze blauw en paars niet goed van elkaar onderscheiden. Met de heldere tinten heeft ze geen enkel probleem. Ze vindt haar kleurenblindheid in zekere zin een verrijking omdat het haar kleurkeuze heel herkenbaar maakt.
Snappen de lezers wat bedoeld wordt met de herkenbare kleurenkeuze van Kristien Aertssen?
- *De knuffelkoningin* in 2004 de eerste prijs van de KJV (groep 1) kreeg?

Nog meer (over) illustratoren...

Kennen de juryleden nog andere illustratoren bij naam? Leg er de nadruk op dat het bij elk boek dat je leest belangrijk is dat je de naam van de auteur en van de illustrator onthoudt.

Laat de juryleden een boek uitkiezen (al dan niet van Kristien Aertssen) waarvan ze de illustraties heel mooi vinden.

Je kan ook het boek *Buiten de lijntjes gekleurd* van Marita Vermeulen (Lannoo, 2006) voorstellen aan de juryleden. Daarin vind je informatie over en illustraties van 22 Vlaamse illustratoren. Herkennen de juryleden bepaalde illustraties? Lazen ze al boeken die door deze mensen geïllustreerd werden? Vinden ze in de bib boeken met illustraties van anderen? Laat de juryleden zoeken, kijken, vergelijken en hun mening geven.

Thema: iemand missen

Oma mist opa en oma's kleinkind is bang dat ze haar oma zal moeten missen. Maar het is een troost dat je iemand in je hart kan sluiten, ook al is die persoon niet meer fysiek aanwezig.

- Welke woorden passen volgens de juryleden het best bij het boek: TRIESTIG – BLIJ – HOOPVOL – PIJN – ANGST – AFSCHEID – GEMIS – VREUGDE – HERINNERINGEN
- Slaagt de auteur erin om gevoelens levensecht weer te geven in het boek?
- Kan het verhaal troost bieden, denk je?
- Ken je andere verhalen die hierop lijken?

Het kan leuk zijn om naar aanleiding van dit boekje een verhaal van Toon Tellegen voor te lezen over 'een ander missen'. Zo'n verhaal vind je in *Maar niet uit het hart* (Toon Tellegen, Querido 2008). Wijs de juryleden op de filosofische taal die zo typisch is voor Toon Tellegen. Houden ze van die stijl? Merken ze een verschil in stijl tussen beide verhalen? Kennen ze nog verhalen, gedichten van Toon Tellegen? Kennen ze andere boeken in de stijl van Toon Tellegen?
Geef het verhaal mee aan de lezers.

Hebben de juryleden zelf iemand die ze missen? Dat kan iemand zijn die gestorven is maar ook iemand die nog leeft. Laat hen een brief schrijven aan iemand die ze missen. Dat kan een brief in de

vorm van een hart zijn, maar ook een brief waarvan ze bijvoorbeeld een bootje vouwen. Wat er verder met de brieven gebeurt, hangt af van wat de schrijvers ervan willen.

Filosoferen

Bij het filosoferen over boeken is geen plaats voor anekdotes of persoonlijke ik-verhalen. Vraag de juryleden om duidelijke argumenten. Alle antwoorden zijn juist. Iedereen is volledig vrij om deel te nemen aan de discussie of niet.

Zie ook: *Filosoferen met kinderen* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Missen

- Wat is missen?
- Kan dat, iemand missen die nog leeft?
- Wie mis je wel?
- Wie niet?
- Hoe lang duurt missen?
- Gaat 'iemand missen' over?

Andere opdrachten

- Verzin gedichtjes, liefst met namen van de lezers:

<i>Roosje,</i>	<i>Grietje,</i>
<i>als ik in je ogen kijk,</i>	<i>als ik jou iets vertel,</i>
<i>dan bloos je.</i>	<i>geniet je.</i>

(zie boek)
- Zinnen (uit het boek) scanderen en daarbij jezelf GROOT of KLEIN maken, d.w.z. iets met groot vertoon zeggen of net iets kleintjes opmerken. Let op de lichaamshouding, het stemvolume, de mimiek...

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

***Rosie en Moussa* / Michael De Cock en Judith Vanistendael (ill.) (door Miche Bekaert)**

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Michael De Cock (°1972) schrijft, vertaalt, bewerkt, regisseert, acteert en is sinds augustus 2006 directeur van het Mechelse theaterhuis 't ARSENAAL. Hij studeerde eerst Romaanse talen en letterkunde, daarna volgde hij een acteursopleiding aan het conservatorium van Brussel.

Als acteur speelde hij verschillende rollen op televisie o.a. voor *Thuis* en *Flikken*. Hij acteerde ook bij diverse gezelschappen zoals het Publiektheater en HETPALEIS.

Michael De Cock is een veelzijdig auteur. Hij bewerkt verhalen, schrijft boeken voor kinderen en voor volwassene, hij schrijft theaterteksten die hij al dan niet zelf speelt en/of regisseert...

Zo vormden interviews met vluchtelingen en asielzoekers het basismateriaal voor zijn boek *Op een onzeker uur* (Manteau, 2004) en voor de voorstelling *Saw it on television/DID'T UNDERSTAND*, die hij in de laadbak van een vrachtwagen bracht. Interviews met bootvluchtelingen vormden de basis voor een artikelenreeks in *Knack* en voor de voorstelling *Febar*. Met Cécile Bertrand schreef hij *Floor, Oto en Titus* (Standaard, 2004). In 2005 volgde de kindertheatervoorstelling *Het Fluistertheater van Floor, Oto en Titus* door Droomedaris-Rex. Een stage op verschillende palliatieve afdelingen leidde eerst tot een reportage in *Knack*, evolueerde daarna tot de theatertekst *Namaals* en resulteerde ook in het boek *Hoe mensen sterven* (Manteau/Meulenhoff, oktober 2006). Op brusselnieuws.be verscheen in het voorjaar van 2009 om de twee weken een nieuwe aflevering van *Rosie*, een vervolgverhaal van een klein meisje in een grote stad, dat resulteerde in het boek *Rosie en Moussa*. Het tweede deel heet *Rosie en Moussa: de brief van papa*. In januari 2009 ging *Saluut!* (Droomedaris-Rex) in première, een familievoorstelling met een tekst van Michael De Cock over een oma die almaar kleiner wordt dat in 2010 gepubliceerd werd als *Hoe oma almaar kleiner werd*.

In 2008 werden Michael De Cock en illustratrice Gerda Dendooven met *De lange weg naar huis* (het verhaal van Odysseus) genomineerd voor de Boekenleeuw en Boekenpauw. Een Boekenwelp kreeg hij voor *Rosie en Moussa*.

Bron: <http://www.schrijverspodium.be/auteurs/p/detail/michael-de-cock>

Judith Vanistendael (Leuven, 1974) is een Brusselse striptekenaars en illustrator.

Na het secundair onderwijs studeerde ze één jaar aan de Hochschule der Künste in Berlijn. Daarna behaalde ze een licentie in de kunstwetenschappen aan de UGent. Verder volgde ze nog een postgraduaatopleiding in Sevilla. Ondertussen tekende ze de illustraties voor *Vlaamse Sprookjes* van Geert van Istendael (Atlas, 1995).

Terug in België werkte ze op verschillende plaatsen, maar besliste uiteindelijk zich toe te leggen op het tekenen. Ze schreef zich in 2000 in voor de opleiding Beeldverhaal aan de hogeschool Sint-Lukas te Brussel.

Ze illustreerde onder andere voor uitgeverij Atlas, uitgeverij Querido en uitgeverij Malmberg en uitgeverij Lannoo. Ze publiceerde ook enkele kortverhalen in striptijdschriften. In 2007 verscheen haar eerste stripalbum, *De maagd en de neger* (De Bezige Bij). Dit werd het eerste deel van een tweeluik

Bron: http://nl.wikipedia.org/wiki/Judith_Vanistendael

Kort samengevat

Rosie en haar moeder gaan wonen in een groot flatgebouw aan de andere kant van de stad. In de kamer precies boven die van Rosie woont Moussa, een jongen die even oud is. Rosie en Moussa gaan op een dag stiekem naar het dak van het flatgebouw. Maar dan worden ze opgesloten...

Stijl

In een vlotte stijl wordt een leuk verhaal verteld. De tekeningen voegen iets extra toe aan het verhaal en er zit heel wat humor in. Het verhaal kabbelt rustig verder, ook als het eventjes spannend wordt. Er komen heel wat thema's aan bod waar niet veel aandacht aan besteed wordt omdat het vanuit de beleving van de jonge kinderen geschreven is: de donkere huidskleur van Moussa vormt geen probleem voor Rosie omdat ze blij is dat ze een goede vriend heeft, de volwassenen zijn ofwel zeer aardig, ofwel heel slecht...

Verwerkingsmogelijkheden

Lesmap

Van het verhaal over Rosie en Moussa is ook een poëtische kindervoorstelling gemaakt, waar een lesmap bij hoort. Die vind je op www.huubcolla.be/documents/RosieEnMoussa_Lesmap.pdf. In de lesmap staan allerhande vragen en opdrachten in verband met de verschillende thema's in het verhaal: verhuizen, wonen in de stad of op het platteland, vriendschap, papa is afwezig, de huidskleur van Moussa, bang zijn, de andere personages.

Recensies

Hieronder vind je 3 recensies over het boek. Daarin komen heel wat aspecten van het boek naar voren. Gaan de juryleden akkoord met wat de recensenten zeggen? Hadden ze dezelfde zaken opgemerkt?

“Dit bijzondere boek laat ons het verhaal lezen over Rosie en Moussa. Moussa woont al een tijdje met zijn vader en broers in het grote flatgebouw. Rosie en haar mama zijn er net komen

wonen. Moussa's mama en Rosies papa komen niet in beeld. Waar die mama en papa zijn, komen we niet te weten.

De twee kinderen zijn opgegroeid in een andere cultuur, maar ook hier besteedt de schrijver weinig aandacht aan. Laat dit nu één van de beste kenmerken van het boek zijn. Rosie en Moussa leven in onze tijd, in onze maatschappij en worden geconfronteerd met zorgen die voor ons heel herkenbaar zijn. Maar de problemen staan niet centraal; de klemtoon in dit verhaal ligt op de vriendschap die ontstaat tussen Rosie en Moussa en de avonturen die ze samen beleven.

De andere personages zijn eerder typerende figuren zoals meneer Tak, de knorrige conciërge en mevrouw Hemelrijk, de aardige oude vrouw. Ook het verhaal op zich is vrij voorspelbaar. Maar de rake kinderlijke observaties en de gevoelige manier waarop het verteld wordt, maken er een hartverwarmend verhaal van. Vul dit aan met de zwierige en levendige zwart-witpentekeningen die hier en daar een verhaal op zich vertellen en je krijgt een aanrader van jewelste.”

Bron: www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/rosie-en-moussa

“Het gebeurt zelden dat tekst en illustraties in een ‘leesboek’ echt samen het verhaal vertellen. Zodra kinderen prentenboeken ontgroeien, worden tekeningen steeds meer ‘plaatjes bij praatjes’, om uiteindelijk helemaal uit het boek te verdwijnen.

In het geestige *Rosie en Moussa* vertellen (strip)tekenares Judith Vanistendael en schrijver Michael de Cock afwisselend het verhaal. De een in expressieve, krasserige zwart-wit illustraties, de ander in trefzekere, sobere taal met een vleug humor.

Wanneer Rosie met haar moeder aankomt bij het nieuwe flatgebouw waar ze gaan wonen, denkt ze bedroefd: ‘Het duurt vast een eeuwigheid voor ik hier vrienden heb.’ Vanistendael verbeeldt Rosies verlaten gevoel in twee paginavullende (maar kale) tekeningen. Je ziet het meisje aan de hand van haar moeder lange trappen beklimmen en het appartement binnengaan, dat op een troosteloos bungelend peertje na helemaal leeg is.

Maar wie goed kijkt, ziet een nieuwsgierig hoofd door een van de deuren in het trappenhuis naar buiten kijken. Het hoofd van Moussa, zo blijkt: ‘“Jij bent nieuw”, zegt hij voor Rosie iets kan zeggen. “Helemaal niet”, zegt Rosie. “Ik ben Rosie.”’ Die grappige binnenkomer zet de toon voor de vriendschap die tussen de twee ontstaat. ““Let maar niet op mijn hond,” zegt Moussa. Rosie kijkt naar de oude kater die Moussa aan een halsband houdt (...) “Miauw,” zucht de hond.”’

Wat volgt lijkt te onbenullig om een heel boek aan te wijden: als Moussa Rosie stiekem meeneemt naar het dak van de flat, sluit de conciërge (die een pesthekel aan kinderen heeft) de deur achter hen af. Hoe komen de twee ooit weer beneden?

Een beetje magertjes is het ook wel, deze plot, maar De Cock weet er toch een zeer vermakelijk avontuur van te maken dat zelfs een paar keer ontroert. Bijvoorbeeld als de twee in de ijzige kou op het dak besluiten ‘omgekeerde wereld’ te spelen. ““Ik ben Rosie,” zegt Moussa. “En ik ben Moussa,” zegt Rosie dan. “En ik ben helemaal niet bang,” zegt Moussa. “Hier helemaal boven op die duintop.” “Ik ook niet,” zegt Rosie vastberaden.’

In dit boek krijgen de personages nog niet veel diepgang, maar aanzetten daartoe zijn volop aanwezig. Wat er bijvoorbeeld met de vader van Rosie is gebeurd, blijft bij vage suggestie.

Maar dat zal ongetwijfeld in de aangekondigde volgende delen duidelijk worden. Commercieel gezien natuurlijk slim, zo'n serie, maar in literair opzicht had dat vervolg misschien beter meteen aan dit verhaal geplakt kunnen worden."

Bron: www.basmaliepaard.nl/publicaties/trouw-recensie/rosie-en-moussa

"Het eerste deel van een serie over twee kinderen in een grote stad. De auteur kiest voor een multicultureel kader met gezellige en minder gezellige mensen, precies zoals de wereld van kinderen er kan uitzien. Van Michael De Cock weten we al dat hij literair erg sterk uit de hoek kan komen. Toch is dit verhaal geen grootschrijverij. Eerder een onderhoudend verhaal dat prettig leest en dat in tegenstelling tot veel van dat soort boeken toch inhoudelijk voldoende te bieden heeft.

De illustraties hadden wel wat krachtiger gemogen. Dat er soms te veel dicht op elkaar staan verzwakt trouwens hun effect."

Bron: <http://www.verteleens.be/2011/03/09/gelezen-in-de-maand-februari>

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

KJV 2011-2012 (GROEP 3)

Sofie en de pinguïns / Edward van de Vendel

Met fotostrips van Ype+Willem

Met tekeningen van Floor de Goede

(door Emilie Vanpeteghem)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Edward van de Vendel groeide op in een onderwijzersfamilie. Later zou hij zelf les geven en zelfs een tijd schooldirecteur zijn. Als tijdens zijn middelbare jaren was Edward bezig met cabaret en liedjes schrijven. Sinds 2001 is hij voltijds schrijver. Edward van de Vendel sleepte al een mooie verzameling prijzen in de wacht: de Woutertje Pieterse Prijs, Gouden Zoenen, Zilveren Griffels, Vlag en Wimpels...

🔗 www.edwardvandevendel.com

Floor de Goede (1980) begon volgens zijn moeder op tweejarige leeftijd met tekenen in het ziekenhuis waarin hij toen was opgenomen. In 2002 rondde Floor zijn studie Multimedia Vormgeven, richting Bewegend Beeld, af. In datzelfde jaar publiceerde hij voor het eerst zijn autobiografische strip 'FLO' in de nobudgethomojongerenglossy *Expreszo*. Floor publiceerde intussen in heel wat kranten en tijdschriften.

🔗 www.doyouknowflo.com

Ype Driessen is de enige fulltime fotostripmaker van Nederland. Ype studeerde Cognitieve Kunstmatige Intelligentie en woont en werkt in Utrecht. Sinds april 2007 maakt Ype samen met zijn vriend Willem vier keer per week een aflevering van **Ype+Willem**, de eerste autobiografische fotostrip ter wereld. Ype+Willem wordt dagelijks door vele honderden lezers gevolgd.

🔗 www.fotostrips.nl/ype+willem/ype.html

Kort samengevat

Sofie houdt van pinguïns. Van hoe ze lopen, hoe ze kijken, hoe ze piepen... Het meisje breekt haar arm, net als haar vader en moeder allebei in het buitenland zijn. Maar Donny, de oppas, is er wel. Samen met hem en haar drukke vrienden Billie en Timmie beleeft Sofie een spannend én grappig pinguïnavontuur!

Dit is een boek vol met extraatjes: tekeningen op elke bladzijden, stripjes, een liedje en de gekste bijzonderheden over pinguïns, die toch echt waar zijn.

Eerste indruk

- Spreekt de kافت de juryleden aan? Werd je nieuwsgierig?
- Bladerde je eerst even door het boek voor je het verhaal las?
- Wat was jullie eerste indruk van dit boek voor je het verhaal las?
- Wat vind je van het formaat? (Of hadden jullie nog niet opgemerkt dat het formaat anders was dan de meeste boeken?)

Vragen over het verhaal

- Is het verhaal voorspelbaar of juist helemaal niet? Vind je het origineel?
- Wilde je verder lezen? Waarom? Wilde je weten hoe het verder ging en hoe het zou eindigen?
- Is *Sofie en de pinguïns* een vrolijk boek? Moet je erbij lachen of huilen? Of beide? Kan je voorbeelden geven?
- Naast het verhaal van Sofie staat er nog een verhaal (een stripverhaal) in het boek, het verhaal van papa pinguïn. Vonden jullie het verwarrend dat de twee verhalen elkaar overlappen? Staan de fotostrips niet teveel los van Sofies verhaal? Wat vonden jullie van het stripverhaal?
- Wat vonden jullie vervelend of juist heel goed aan het verhaal?

Illustraties

Het boek staat bomvol tekeningen, stripjes én een fotostrip. Je raakt niet uitgekeken.

- Wat vind je van deze combinatie? (een mix van tekst, tekeningen, strips en pinguinweetjes)
- Wat vind je van de illustraties in het boek?
- Passen de illustraties bij het verhaal?
- Vertellen de tekeningen wat er in het verhaal gebeurt? (meer nog, ze vertellen een deel van het verhaal)
- Sluiten de tekeningen aan bij de sfeer van het verhaal? Waarom (niet)? (veel overdrijving in de prenten? Veel emoties?)

Kopieer verschillende illustraties en hang ze op in de ruimte. Start een gesprek. Bijvoorbeeld:

Illustratie 1: Sofie valt van de trap, p. 8

- Wat vind je van deze illustratie? Grappig? Pijnlijk?
- Wat gebeurt er juist?

- Dankzij haar gebroken arm leert Sofie alles over pinguïns kennen. Een geluk bij een ongeluk? Zijn de juryleden het daarmee eens?

Illustratie 2: Het is de schuld van... Kopieer de tekening op p. 19 of p. 21

- Wie heeft allemaal schuld aan de gebroken arm van Sofie? (papa, Donny, mama, Sofie, Sofies voeten, Sofies sokken)
- Is het wel iemands schuld dat Sofie haar arm brak?

Illustratie 3: De waargebeurde dvd, p. 42 (verder ook nog vanaf p. 53) Kopieer één of meer afbeeldingen.

- Wat vinden jullie van de mars van de keizerpinguïn?
- Sofie vindt het een zielige film. Vinden jullie dat ook? Waarom?

Illustratie 4 : Donny, p. 74

- Wat is de voornaamste reden waarom Donny zo boos wordt?
- Vinden jullie het 'sloom' dat hij op Sofie past? Wat betekent 'sloom'?
- Zijn moeder vindt dat hij een 'echte' job moet zoeken. Heeft Donny dan geen echte job? En wat wil hij zelf? Wat zou een toffe job voor Donny zijn?
- Op het einde van het verhaal lijkt Donny te weten wat hij wil. Denken jullie dat hij de juiste keuze maakt?

Illustratie 5: Waarom opa wegging bij de dierentuin (p. 90)

- Waarom is het een overwinning dat opa terugging naar de dierentuin?
- Wat is er vroeger gebeurd? (p.91)
- Naar aanleiding van de diefstal ontslaan ze een aantal mensen. Waarom? Vind je het eerlijk dat opa ontslaan wordt omdat hij te oud werd?

Illustratie 6: Sofie omringt door klasgenoten, p. 101 of Donny en Sofie, p. 105

- Deze drie meisjes doen alsof ze geïnteresseerd zijn in Sofie. Maar is dat wel zo?
- Wat vinden jullie van Anne-Margreet, Pamela en Britt?
- Sofie is kwaad op Donny? Waarom?
- Waarom is ze echt kwaad denken jullie?

Illustratie 7: De spreekbeurt, p. 112

- Sofie begint enthousiast aan de spreekbeurt. Maar wat gebeurt er?
- Hoe reageren Billie en Timmie in de klas?
- Wat vinden jullie daarvan? Hadden ze mee moeten zingen (het zijn tenslotte haar vrienden) of snappen jullie dat ze ook zwegen?
- Hoe reageren ze na school?
- Zijn deze twee jongens echte vrienden voor Sofie?

Illustratie 8: Circus, p. 122

- Sofie is dolenthousiast wanneer ze naar het circus mag, maar als de pinguïns hun kunstjes tonen, gaat het mis. Wat gebeurt er? Waarom schreeuwt Sofie het uit?
- Wat is jullie mening over dieren in het circus? Snappen jullie de reactie van Sofie?
- Wat gebeurt er daarna?
- In de dierentuin zegt Donny op een bepaald moment: ‘een dom plan is beter dan geen plan.’ Zijn de juryleden het daarmee eens?
- Op een bepaald moment ontdekt Sofie dat ze niet meer verliefd is op de pinguïns. Wat is ze dan wel? (Ze is nu vóór de pinguïns) ‘Verliefdheid is stom’, zegt ze. Is dat zo? Hoe reageert Donny daarop? (‘Ik ben voor jou’, p.154)

Personages

Kopieer de afbeeldingen van de personages die aan het begin van het verhaal voorgesteld worden of de grote prent achteraan in het boek. Laat de tekst weg en verspreid enkel hun afbeelding in de ruimte. De juryleden kiezen elk een personage en vertellen wat ze over hem/haar weten.

Je kan ook woorden in een envelop steken die je uitdeelt aan de juryleden (of de woorden verspreiden in de ruimte). Ze leggen de woorden bij het juiste personage. Daarna vertellen ze wat ze over hem/haar weten.

Enkele voorbeelden:

- Sofie: houdt van pinguïns, breekt haar arm (gips), wil voor haar verjaardag dierenboeken en dierendvd's, babypinguïn (p.12), pinguïnkooft, griep, enthousiast, komt op voor zichzelf en de pinguïns
- Donny: oom van Sofie, weet nog niet wat hij later wil worden, brengt pizza's rond, helm met berenoren (de bezorgbeer), meester, verliefd, verpleegster
- Papa: stickers; reclame; reist vaak naar een ander land, houdt van reizen maar nog meer van thuiskomen naar Sofie; pinguïnsticker
- Mama: woont voor een jaar in Engeland, weet alles van verre sterren, wetenschap
- Opa Heintze: was timmerman, werkte in de dierentuin, houdt van rust (p.80)
- Oma Adeline: werkt in een tuinwinkel, houdt van spelletjes, geeft iedereen altijd eten, ze praat en praat en praat (p.76)
- Billie en Timmie: klasgenoten van Sofie, tijdens de middag eten ze bij haar, ze spelen het liefst oorlogje, Donny noemt hen ‘de vijanden’ (p.33), ze zijn druk en grappig

Over de personages:

- Welk personage vinden jullie het leukst en waarom?
- Zijn er te veel of te weinig personages in het verhaal? Waarom?
- Welke invloed hebben de personages op elkaar?
- Zijn alle personages even belangrijk? Zouden jullie een personage kunnen weglaten? Waarom wel/niet?

- Wat weet je over dit personage?
- Vind je dit personage leuk? Zou je je ermee kunnen identificeren of liever met iemand anders? Kan je ook vertellen waarom?
- De ouders van Sofie zijn vaak in het buitenland. Zou jij het leuk vinden mochten je ouders zo vaak weg zijn?

Pinguïns

‘Er zijn zeventien soorten en ze zijn allemaal mijn lievelingsdieren.’

- Wisten de juryleden dat er zoveel soorten pinguïns bestaan?
- Vonden ze die informatie over de pinguïns interessant? Hebben ze iets bijgeleerd?
- Zijn ze, net als Sofie, van pinguïns gaan houden?
- Kijken ze nu anders naar pinguïns dan voor ze dit boek lazen? (Is een pinguïn nog steeds zomaar een pinguïn?)
- In het boek staat een tekenfilm over pinguïns. (Happy Feet) Zagen de juryleden die film al? Of keken ze ernaar dankzij het boek?
- In het boek kijkt Sofie echter naar een andere film. Welke? Ze vindt het een zielige film. Waarom? Vinden de juryleden dat ook?
- Hebben jullie het Papa Pinguïnlied opgezocht?

Kopieer de prent met alle pinguïns. Knip de verschillende pinguïns uit en bespreek er enkele met de juryleden. Laat hun eventueel diegene er uithalen die zij het leukste vinden en vraag hen waarom en wat er zo speciaal is aan die pinguïn.

Thema's

Vraag aan de juryleden om een thema te kiezen dat zij aan het boek zouden geven.

Aan welke elementen uit het verhaal denk je bij hun gekozen thema?

- Familie
- Vriendschap
- Pinguïns
- Ook: dierenmishandeling, milieu

Je kan de thema's op een grote vellen papier schrijven. Maak briefjes met woorden of gebeurtenissen uit het verhaal op. Vervolgens vraag je aan de juryleden om de woorden of gebeurtenissen uit het verhaal bij de thema's te plaatsen. Vraag hen waarom ze een woord of gebeurtenis bij het thema plaatsen.

Einde

‘Ik ben zo blij dat ik van de trap gevallen ben.’

- Zijn jullie het eens met Sofie?
- Welke goede/leuke dingen zijn er uit dit ongeluk ontstaan?

- Wat vinden jullie van al die extra eindes?

Ganzenbord

Kopieer de binnenkaft en plaats cijfers op de eieren. De juryleden kiezen om beurt een cijfer, daarachter zit een vraag. Je kan de binnenkaft ook als ganzenbord gebruiken. Zorg voor pionnen en een dobbelsteen. Achter elk nummer zit een vraag. Ze kunnen eventueel het boek gebruiken om het antwoord op te zoeken.

Je kan de bovenstaande vragen (illustraties, pinguïns, personages...) gebruiken en combineren met specifieke vragen uit het verhaal. Je kan de eieren eventueel per thema/categorie kleuren, zo weten de juryleden wat voor soort vraag ze kunnen verwachten.

Bijvoorbeeld (vragen uit het boek):

- Welke bekende tekenfilm over pinguïns staat afgebeeld in het boek? (p. 29)
- Kunnen pinguïns vliegen? (p. 28)
- Hoe dansen pinguïns? (p. 29)
- Wie zijn 'de vijanden'? Waarom worden ze zo genoemd? (p. 33)
- Wat weet je over de pinguïneilanden? (p. 35)
- Wanneer werd Sofie verliefd op pinguïns? Ze geeft die verliefdheid een naam. Welke? (p. 56-57)
- Wat drinken pinguïns? (p. 64)
- Sofie heeft dubbele pech. Welke pech? (p. 58)
- Wat willen 'de vijanden' tekenen op het gips van Sofie? (p. 34) Wat tekenen ze uiteindelijk? (p. 68)
- Welk beroep heeft de vader van Sofie?
- Oma is op bezoek bij Sofie. Ze belt naar opa en het enige dat Sofie hoort is 'oké, oké, oké'. Dat is het begin van twee mooie gebeurtenissen? Welke? (p. 76)
- Waarom wordt Sofie eerst niet verliefd op de pinguïns in de dierentuin? (p. 82, omdat de pinguïns (keizerpinguïns) die ze eerst ziet de hele tijd stilstaan) Wanneer voelt ze de pinguïnkooft dan toch? (p. 86, zwartvoetjes)
- Hoe leer je een pinguïn zwemmen? (p. 83)
- Wie is de beroemdste pinguïn ter wereld? (p. 87)
- Waarom ging opa weg bij de dierentuin? (p. 90-91)
- Wat gebeurt er tijdens de spreekbeurt van Sofie? (p. 114)
- Wie zijn Joe en Sally? (zie achteraan: 'Over dit boek')

Methode Aidan Chambers

Het is altijd interessant om te werken met de methode Chambers:

'Door te praten over boeken leren kinderen logisch na te denken, gedachten te ordenen, een eigen mening én een eigen smaak te ontwikkelen. Goede gesprekken overstijgen antwoorden

als ‘Ik vond dit boek (niet) leuk’ en vormen een goede basis om boeken gefundeerd te beoordelen. Maar hoe pak je die gesprekken aan?’

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php en het boek *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002), in het bijzonder hoofdstukken 13 (over het onderwerp van gesprek) en 14 (over een raamwerk van vragen).

Aan de slag

Knip alle vragen uit of schrijf ze op kaartjes. De juryleden vormen een kring. In het midden ligt de stapel kaartjes met de vragen naar onderen. Om de beurt wordt een kaartje gepakt, de vraag gelezen, en beantwoord door het kind dat het kaartje pakt. Vervolgens reageren de andere kinderen hierop. Daarna wordt het kaartje onder op de stapel geschoven en pakt het volgende kind in de kring een kaartje. Je kan hun ook vragen om een kaartje te trekken en de vraag te stellen aan een ander jurylid. Als die geantwoord heeft, neemt hij/zij de volgende vraag, enzovoort.

Basisvragen (A-vragen)

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Was vond je niet leuk?
- Waren er stukken die je vervelend vond?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Wat vind je grappig?
- Waar had je meer over willen horen?

Algemene vragen (B-vragen)

- Is het verhaal geloofwaardig?
- Als de schrijver je zou vragen wat er anders of beter zou kunnen, wat zou je dan zeggen?
- Wil je nog iets anders van deze schrijver lezen?
- Wil je het nog een keer lezen?
- Als jij dit geschreven had, wat had je dan anders of beter gedaan?
- Kun je een stuk noemen dat nooit gebeurd kan zijn?
- Wat ga je aan je vrienden vertellen over het boek?
- Was er iets in het boek wat je zelf al eens hebt meegemaakt?

Speciale vragen (C-vragen)

- Doet een van de personages je denken aan iemand die je kent? Of aan personages in andere boeken?
- Waar speelt het verhaal zich af? Op één plek of op verschillende plekken?
- In welke tijd speelt het verhaal zich af?
- Welke personages vind je leuk?
- Welke personages vind je niet leuk?
- Wie is de belangrijkste persoon?
- Welk personage boeit je het meest? Het hoofdpersonage of iemand anders?

- Beschouw jezelf eens als toeschouwer. Door wiens ogen heb je het verhaal dan gevolgd?

Steek bijvoorbeeld deze opdrachten ook tussen de kaartjes:

- Bedenk zelf een vraag en stel die aan je buurman of buurvrouw
- Geen vraag voor jou, wacht één beurt

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 3

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 3

Veel succes! Geniet van een uurtje praten met kinderen over boeken!